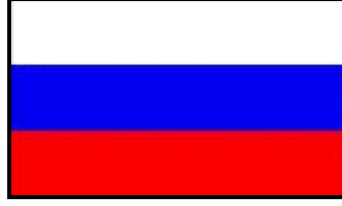

Hazırgiyim ve Konfeksiyon Sektörü Açısından

RUSYA FEDERASYONU

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER GENEL VE SEKTÖREL BİLGİLER

İTKİB GENEL SEKRETERLİĞİ
HAZIRGIYIM ve KONFEKSİYON ŞUBESİ

ŞUBAT 2015

2013 TRADEMAP / İTC VE
2014 EKONOMİ BAKANLIĞI BİLGİ SİSTEMİ VERİLERİ
İLE REVİZE EDİLMİŞTİR

Hazırgiyim ve Konfeksiyon Sektörü Açısından RUSYA FEDERASYONU

İÇİNDEKİLER

I. RUSYA FEDERASYONU HAKKINDA GENEL BİLGİLER	3
Giriş	3
Temel Ekonomik Göstergeler	4
Ekonomi	5
Ekonomide Güncel Gelişmeler	6
Rusya Pazar Yapısı ve Tüketim Özellikleri	7
Marka Bilinci	7
Dağıtım Kanalları	8
Tüketici Davranışları	9
Rusya Giyim Pazarı	11
Rusya Giyim Pazarındaki Trendler	13
Lojistik ve Altyapı	15
Rusya İş Kültürünün Temel Noktaları	16
Çalışma Uygulamaları	16
İş İlişkileri	17
İş Uygulamaları	17
İhracatçılar için Pratik Bilgiler ve Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar	17
II. RUSYA FEDERASYONU DIŞ TİCARETİ	19
Yıllar İtibariyle Genel İhracat ve İthalat	19
En Çok İhraç Edilen Ürünler	19
En Çok İthal Edilen Ürünler	20
En Çok İhracat Yapılan Ülkeler	20
En Çok İthalat Yapılan Ülkeler	21
III. RUSYA'NIN HAZIRGIYIM VE KONFEKSİYON DIŞ TİCARETİ	23
Rusya'nın Hazırgiyim ve Konfeksiyon Dış Ticareti	23
En Çok Hazırgiyim ve Konfeksiyon İthal Edilen Ülkeler	24
Rusya'nın En Çok İthalatını Yaptığı Hazırgiyim ve Konfeksiyon Ürünleri	26
Rusya'nın Tekstil Dış Ticareti	27
IV. TÜRKİYE – RUSYA FEDERASYONU DIŞ TİCARET İLİŞKİLERİ	28
Türkiye - Rusya Federasyonu Genel Dış Ticareti	28
Türkiye – Rusya Federasyonu Hazırgiyim ve Konfeksiyon Dış Ticareti	33
Türkiye'nin Konfeksiyon Ticaretinde Rusya Federasyonu'nun Yeri	37
Türkiye – Rusya Federasyonu Tekstil Dış Ticareti	38
V. FAYDALI İRTİBAT BİLGİLERİ	40
VI. YARARLANILAN KAYNAKLAR	41

Hazırgiyim ve ve Konfeksiyon Sektörü Açısından RUSYA FEDERASYONU

I. RUSYA FEDERASYONU HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Giriş

Rusya Federasyonu Türkiye'nin yakın komşularından biridir. Ülke, Karadeniz ve Hazar Denizi'nden Bering Boğazı'na ve Japonya'ya kadar olan 17 milyon kilometre karelik bir coğrafya üzerine yayılmıştır. Rusya Federasyonu, yüzölçümü olarak dünyanın en büyük ülkesi durumunda olup, kuzey yarım kürede 11 saatlik zaman farkına sahip bir coğrafyada bulunmaktadır. Bu geniş coğrafyada çeşitli yer altı ve yer üstü zenginlikleri bulunmaktadır. Zenginliklerin başında doğal gaz, petrol ve kömür olmak üzere enerji kaynakları ile çeşitli madenler gelmektedir.

Rusya Federasyonu'nda çeşitli ırk, din ve etnik kimliklere mensup 142 milyon civarında bir nüfus mevcuttur. Nüfusun %73 gibi çok yüksek bir oranı şehirlerde yaşamaktadır. Rusya, eğitim düzeyi oldukça yüksek olan ülkelerden biri olarak bilinmektedir. Nüfus anlamında tek bir dezavantajı vardır; o da, nüfus artış hızının negatif olması dolayısıyla, azalan ve yaşlanan bir nüfus yapısı ile karşı karşıya olmasıdır.

Demografik gelişmesi, negatif yönde bir trend sergilemesine rağmen, giderek zenginleşen ve genişleyen orta sınıfı ve tüketici alışkanlıkları yönüyle Batılılaşan bu pazarın gelecekte daha da önemli hale geleceği bir gerçektir. 142 milyon nüfusu ile Rusya'da yaklaşık 75 milyon kadın ve 67 milyon erkek nüfusu bulunmaktadır. Yaş grubuna göre ise, 0-14 yaş arası nüfus 20 milyonun altındayken, 15-64 yaş arası 100 milyon, 65 yaş ve üzeri nüfus ise 20 milyonu aşmıştır. Yıllardır nüfusta görülen düşüş eğilimi nedeniyle, genç nüfus azalmaktadır. Bunun sonucu olarak da hem iş gücüne katılan nüfus azalmakta, hem de gelecekte sosyal güvenlik sisteminin sürdürülebilirliğini tehlikeye düşürmektedir. Dünya hazırgiyim tüketiminin büyük bir kısmını gerçekleştiren kadın nüfusun ülkede fazla olması da, pazarın geleceği ve önemi açısından dikkate alınması gereken belirleyici bir faktördür.

Rusya Federasyonu'nun büyük ticaret merkezleri başta iki büyük kent olan Moskova (13 milyon nüfus) ve St. Petersburg (5,1 milyon) olmak üzere nüfusu bir milyonu aşan 13 şehirdir. İki büyük kentin yanında Novograd (1,5 milyon), Novosibirsk (1,5 milyon), Yekaterinburg (1,4 milyon) Omsk (1,2 milyon), Kazan, Nizny, Perm, Samara, Ufa ve Chelyabinsk diğer önemli ticaret merkezleridir. Orta sınıfın büyük bir kısmı Moskova ve St. Petersburg'da yerleşiktir. Son yıllarda Rusya Federasyonu'nda harcanabilir gelir ve tüketimin artması sonucunda tekstil ve hazırgiyim pazarındaki büyüme de devam etmektedir.

Temel Ekonomik Göstergeler

Rusya, zengin petrol ve doğalgaz kaynakları ile dünyanın önemli ekonomileri arasında yer almaktadır. Petrol ve doğalgaz ihracatının yanısıra silah ihracatı da Rusya milli gelirinin önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Aşağıda verilen temel sosyal ve ekonomik göstergeler, Rusya ekonomisinin gücünü ortaya koymaktadır.

Başkenti	Moskova
Yüzölçümü	17.075.400 km²
Nüfusu	142,5 milyon (2014 tahmini)
Ortalama Yaşam Süresi	Erkek (66), Kadın (76)
Nüfus Yapısı	0-14 Yaş: % 16 15-64 Yaş: % 71 65 ve üstü: % 13
Para Birimi	Ruble
Kişi Başı GSYİH (s.a.p.)	18.500 bin \$ (2014 tahmini)
GSYİH Artış Oranı	% 0,5 (2014 tahmini)
Sektörlere Göre GSMH	Tarım % 4 Sanayi % 37 Hizmet % 59
İşgücü Sayısı	75,3 milyon
Başlıca İhracat Ürünleri	Petrol, doğal gaz, ağaç ve orman ürünleri, kimyasallar, demir-çelik.
Başlıca İthalat Ürünleri	Makine ve ekipman, taşıt araçları, gıda, hazır giyim, demir-çelik, kimyasal ürünler.

Ekonomi

1989 yılı sonunda Berlin Duvarı'nın yıkılması ve sosyalist sistemin çöküşe geçmesi ile birlikte, Rusya Federasyonu piyasa ekonomisine yönelmiştir. Kendi içinde önemli direnişlerle karşılaşmasına ve zaman zaman reformların yavaşladığına dair şikayetlere rağmen, geçen yıllarda piyasa ekonomisi alanında büyük mesafeler kaydedilmiştir.

Son yıllarda dünya hammadde ve enerji fiyatlarındaki hızlı artışlar, Rusya Federasyonu'nun ekonomik ve sosyal gelişmesine büyük bir katkı sağlamıştır. Ülkenin Gayri Safi Yurtiçi Hasılası (GSYİH) hızla artmaktadır. Buna bağlı olarak kişi başına harcanabilir gelir, reel ücretler ve tüketim de hızla artmaktadır. Öte yandan, ülkede bir çok alanda yapılan iç üretim kalite ve miktar olarak genel tüketimi karşılayamadığı için, ithalat hızlı bir şekilde artmaktadır.

Rus hükümeti, ülkenin doğal kaynak ihraç ederek gelişmesini sürdürmeyeceğinin bilincinde olarak, sanayileşme politikaları oluşturmaya gayret etmektedir. Öncelikle yurt içindeki talebin karşılanması, akabinde ise Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) ve diğer ülkelere yönelik ihracatın artırılması amacıyla dönük olarak üretim yapacak sanayi tesisleri için yabancı sermaye dahil çeşitli unsurları harekete geçirme gayretindedir.

Gümrüklerde yaşanan sorunlar ve yüksek vergiler, iç piyasadaki talebi karşılamak üzere yerli üretimi teşvik eder mahiyettedir. Talep, ekonomik gelişmeye paralel olarak canlılığını korumakta ve üretimi yönlendirmektedir.

İstatistiki anlamda Rusya Federasyonu hala "geçiş ekonomisi" özelliğini korumaktadır. Hem Rusya Federasyonu'nda, hem de Rusya Federasyonu ile ticari ilişkisi olan ülkelerin bir çoğunda kayıt dışı işlemlerin yaygın olmasından dolayı özellikle tüketim mallarının ithalat istatistiklerinin gerçek rakamların oldukça altında olduğu bilinmektedir. Federal İstatistik Servisi'ne göre, kayıt dışı ekonomi alanına kendi tüketimi için yapılan üretimler, resmi olmayan ve kayıt dışı ücretler de dahildir. Öte yandan, kayıt dışı ekonomide istihdam olunan nüfusun toplam aktif çalışabilir nüfusun % 17-18'ine ulaştığı ve bunun da 13 milyon nüfusa denk geldiği de vurgulanmaktadır.

Öte yandan, son yıllarda Rusya'da ortalama gelirden ciddi artışlar olmasına rağmen, gelir artışı halk arasında adil bir şekilde dağılmamaktadır. Bu çerçevede, ülke genelinde gelir dağılımındaki adaletsizlik her geçen gün etkisini daha fazla gösterirken, ülkede son 20 yılda yapılan reformlar sonucunda en zenginlerin servetini ikiye katladığı en yoksul grubun ise 1,5 kat daha fakirleştiği belirtilmektedir.

Ekonomide Güncel Gelişmeler

İhracat sektörlerimizin en önemli pazarlarından Rusya'ya, Ukrayna krizine bağlı olarak ABD ve AB tarafından uygulanan yaptırımlar nedeniyle ülke ekonomisinde yılın ilk yarısında zaten mevcut olan durgunluk yılın son döneminde petrol fiyatlarının sert düşüşüyle iyice krize dönüşmekte ve bu durum Avrupa ekonomisini de olumsuz yönde etkilemektedir. Yaptırımlara ve petrol fiyatlarındaki düşüşe ek olarak Rusya ekonomisinin en önemli sorunları arasında düşük güven ve zayıf yatırım ortamı, azalan iç tüketim ve düşen sanayi üretimi görülmektedir.

Petrol fiyatlarındaki düşüşe paralel olarak Aralık ayının başından itibaren Dolar/Ruble kurundaki yükseliş Aralık ayının ortasında piyasalardaki oynaklığın ciddi boyutlara ulaşmasıyla Haziran sonuna göre %135'e kadar ulaşmıştır. Rublede gözlenen hızlı değer kaybını önlemek amacıyla Rusya Merkez Bankası politika faiz oranını 16 Aralık 2014 tarihinde %10,5'ten %17'ye yükseltirken, Ocak ayının son haftasında tekrar % 15'e düşürmüştür. bu kararda ülkedeki resesyon riskinin enflasyon riskinden daha baskın görülmesinin etkili olduğu belirtilmektedir.

Öte yandan, Rus para birimi rublede son dönemde yaşanan sert değer kaybının ülkedeki enflasyon oranını artırdığı, hayat pahalılığının ciddi seviyeye yükseldiği kaydedilirken, rubledeki değer kaybı ve ülkenin içinde bulunduğu jeopolitik krizin de etkisiyle yılbaşından beri ciddi sermaye çıkışı olduğu belirtilirken, Rusya Merkez Bankası da 2014 yılında ülkeden net sermaye çıkışının 150 milyar doları aştığını açıklamaktadır. 2014 yılı genelinde rublenin dolar karşısında % 41 değer kaybederken, euro karşısında ise % 34 değer yitirdiği hesaplanmaktadır.

Bu kapsamda Rusya Merkez Bankası'nın 2014 yılında rublenin değer kaybını yavaşlatmak amacıyla rezervlerinden 100 milyar doları aşkın bir meblağ harcadığı da belirtilmektedir. Petrol fiyatlarındaki düşüş ve Rusya'nın ABD ve AB ile yaşadığı kriz nedeniyle önümüzdeki dönemde Rusya ekonomisinin resesyon, yüksek enflasyon ve rublede daha fazla değer kaybı gibi risklerle karşı karşıya olduğu kaydedilmektedir.

Son olarak IMF, Rusya ekonomisinin 2015 yılında % 3 küçüleceğini tahmin ederken, uluslararası derecelendirme kuruluşu Moody's, Ukrayna krizi ve Batılı ülkelerin uyguladığı yaptırımlar sebebiyle Rusya'nın kredi notunu Baa1'den Baa2'ye düşürürken, böylelikle ülkenin kredi notunu ikinci en düşük yatırım yapılabilir seviyeye indirmiştir.

Öte yandan, Ağustos ve Eylül aylarında sırasıyla % 1,4 ve % 1,7 oranlarında artan perakende satışlar, Ekim ayında % 1,6, Kasım ayında ise % 1,8 oranında artmıştır.

Diğer yandan, son dönemdeki olumsuz verilere rağmen ülkenin 2014 yılında cari fazlasının 57 milyar dolar seviyesinde olduğu, düşen petrol fiyatlarına rağmen dış ticaret fazlasının da 186 milyar doları bulunduğu kaydedilmektedir.

Hazırgiyim ve konfeksiyon ihracatımız açısından da önemli bir pazar olan Rusya ekonomisinde 2014 yılında yaşanan düşüşlerin petrol fiyatlarındaki düşüş ve yaptırımların devamı halinde yeni yılda da ciddi bir canlanma öngörülmezken, Rusya ekonomisinin önümüzdeki dönemde daha fazla sıkıntıya girmesinin Türkiye'nin hazırgiyim ve konfeksiyon ihracatıyla birlikte diğer sektör ihracatlarını da olumsuz yönde etkilemesi kaçınılmazdır.

Rusya Pazar Yapısı ve Tüketim Özellikleri

Marka Bilinci

1998 krizi sonrası toparlanan ve özellikle son dönemde yüksek büyüme oranı yakalayan Rus ekonomisinin başarısı, tüketim alanında da sonuçlarını göstermektedir. Özellikle son yıllarda hızla artan petrol ve doğal gaz fiyatları dolayısıyla bu iki ürünün ihracatından gittikçe artan oranda gelir elde eden Rus ekonomisinde, reel ücretler ve tüketim harcamaları artışı yıllık GSMH artışının çok üzerinde seyretmektedir. Ekonomik büyümeyle paralel olarak yükselen reel ücretler, tüketim harcamalarını doğrudan etkilediğinden, iç tüketim artışı da eskiye göre kıyaslanmayacak düzeyde artmış durumdadır.

Moskova ve St. Petersburg başta olmak üzere, büyük şehirler ve yerleşim alanları, sayıları gittikçe artan alışveriş merkezleri ve çoğunlukla yabancı marka ürünler satan lüks tüketim mağazalarına ev sahipliği yaparken, bütün bu gelişmeler yeni Rusya'da gittikçe zenginleşen ve güçlenen orta sınıfa işaret etmektedir.

Hızla artan zenginlik, orta ve üst kesimin tüketim alışkanlıklarını ve moda trendleri de değiştirmektedir. Şehirlerin ana caddeleri bir yandan McDonalds, Starbucks, kapuçino barlar gibi Batı tarzı tüketim sembolleriyle dolarken, Adidas, Benetton, Diesel, Mango gibi uluslararası moda, giyim ve spor markaları da orta ve üst kesim tüketiciye hitap etmek adına çoktan alışveriş merkezleri ve mağazalarda yerlerini almış bulunmaktadır.

Dünya markaları Moskova'daki yerini aldıkça, Rus tüketiciler daha da bilinçlenmiş ve seçici hale gelmiştir. Özellikle, orta ve üst tüketici segmenti, daha rasyonel bir marka-kalite-fiyat dengesine sahiptir. Öte yandan, rasyonel tüketici tercihinin yanı sıra, giderek yaygınlaşmaya başlayan yeni bir eğilim de genç nesil arasındaki marka özentisidir. Giderek artan kaliteli ürün beklentisinin yanı sıra Rusya pazarı, marka özentisinin de dikkate alınması gereken bir pazardır.

Rusya'da periyodik olarak yayınlanan 'The Russian Fashion Retail Market' adlı bülteninde yer alan bir habere göre, Rus tüketicisi, özellikle son yaşanan ekonomik krizin de etkisiyle, satın aldığı giyim ürünlerine ödediği paranın karşılığında ürünün kalitesi ve imajının yanı sıra özellikle menşesi ve nerede üretildiği konusunda daha da hassas hale gelmiştir. Doğu Avrupa veya Asya menşeli ürünlere yüksek fiyatlar ödemek istemeyen Rus tüketicisinin, konu Rusya menşeli fakat İtalyan veya Alman isimleri taşıyan yerli ürünlere gelince kafası karışmaktadır. Moskova'da yaşayan tüketiciler giyim ürünleri satın alırken nerede üretildiğinden çok imaj ve kalite konusuna odaklanırken, Rusya'nın diğer bölgelerinde ise tüketiciler klasik anlayışla marka ve imajdan önce malın nerede üretildiği noktasına daha çok önem vermektedirler.

Dağıtım Kanalları

Rusya'da ulaşım ve dağıtım kanallarının yeterince gelişmemiş olduğu görülmektedir. Ancak son zamanlarda ciddi gelişme kaydedilmektedir. Ülkenin coğrafi büyüklüğü ve nüfusun belirli merkezlerde yoğunlaşması malların dağıtımını bakımından Moskova ve St. Petersburg'un başlıca dağıtım merkezleri olması sonucunu doğurmuştur. Özellikle Moskova ve St. Petersburg başta olmak üzere büyük şehirlerde son bir kaç yıldır iyi organize olmuş dağıtım kanalları oluşmaya başlamıştır. Bu kanallar Güney Rusya, Volga Bölgesi Sibiry ve Rusya'nın doğu bölgelerine doğru gelişerek yayılmaktadır. Büyük perakende zincirleri de halen ülkenin batısındaki büyük şehirlerde konumlanmıştır. Dağıtım zincirinde gelişmiş ekonomilerde tek olması gereken toptan satış kanalında birbirine mal transfer eden birden fazla toptancı (ara toptancılar) bulunmaktadır. Alışveriş merkezleri büyük şehirlerde hızla yayılmaktadır. St. Petersburg ülkeye batıdan Vladivostok ise doğudan giren mallar için kapı vazifesi görmektedir.

1990'lı yılların başından itibaren serbest piyasa sistemine geçen Rusya'da, ekonomi sürdürülebilir bir büyüme içine girmiş ve aynı zamanda siyasi istikrar sağlanmıştır. Buna paralel olarak orta sınıf giderek artmış ve güçlenmiştir. Genel olarak yaşam standartlarının yükselmesi ve orta sınıfın artması sadece tüketimi değil aynı zamanda ülkede kaliteli ürünlere olan talebi arttırmakla kalmamış, Batı tarzı alışveriş kültürünün yaygınlaşmasına da neden olmuştur. Buna ek olarak, bankacılık sisteminin güvenilir olmaması nedeniyle, Ruslar daha çok harcamaya ve az yatırıma yönelmişlerdir

Ülkede, S.S.C.B. döneminden kalma merkezi ekonomi modeli ve ticari düzenlemeler nedeniyle düzensiz ve verimli olmayan bir dağıtım kanalları yapısı mevcuttu. Fakat serbest piyasa ekonomisine geçiş ve Batı tarzı tüketim kültürünün yayılması sonucu, son yıllarda ülkede serbest piyasa koşullarına uygun bir dağıtım sistemi gelişmektedir. Toptancılık, büyük ticaret merkezleri, zincir mağazaları, hipermarketlerin gelişmesi ve büyük şehirlerde ticaretin canlanması sonucu, bu yapıların bütün ülke çapına yayılmaya başlamasına paralel bir dağıtım sistemi gelişmektedir.

Yukarıda sayılan faktörlerle birlikte perakendecilik alanına yapılan yatırımlar dolayısıyla, son yıllarda pazarın ticaret hacmi yüksek oranlarda büyüme göstermiştir. Uzmanlara göre, GSYİH'daki büyümenin motoru petrol fiyatlarındaki artış ve perakende sektöründeki büyüme olmuştur.

Ülkede ilk hipermarket 1997 yılında açılmıştır. Bugün yerli ve yabancı irili ufaklı bir dizi zincir mağazalar ve hipermarketler açılmıştır. Bunların %80'inden fazlası Moskova ve çevresinde bulunmaktadır. 2005 yılından itibaren perakendecilik sektörü diğer bölgelere de yayılmaya başlamıştır. Bu bölgelerin başında, nüfusu bir milyonu aşan kentler gelmektedir.

Rusya'da harcanabilir gelirin artması sonucu, yabancı yatırımcılar Moskova ve St. Petersburg dışına da yayılmaya başlamışlardır. Perakendecilik ağının gelişmesi, beraberinde lojistik sektörünün gelişimini de getirmiştir. Modern alışveriş merkezlerinin Moskova ve St. Petersburg dışındaki bölgelere de yayılması, bölgelerarası dağıtım kanallarının gelişmesine zemin hazırlamaktadır.

Perakendecilik sektörünün yoğunlaştığı iki federal kent olan Moskova ve St. Petersburg, aynı zamanda ülkenin iki büyük kenti ve iki büyük pazarıdır. Bu iki büyük kent, ülkenin orta sınıf ve perakendecilik sektörünün %80'inden fazlasına sahiptir. Moskova'nın payı St. Petersburg'la kıyaslanmayacak kadar büyüktür.

AC Nielsen tarafından Rus tüketicisinin alışkanlıkları ve Rusya'daki perakende trendlerini araştırmak üzere Moskova ve St. Peterburg şehirlerinde yapılan "Shopper Trends" adlı araştırma önemli tespitlerde bulunmaktadır. Araştırma, Rusya'da modern perakendenin ivme kazanmakta olduğunu, ancak diğer gelişmiş pazarlar ile karşılaştırıldığında başarı kazanabilmesi için daha çok gelişmeye ihtiyacı olduğuna işaret etmektedir. AC Nielsen'in araştırma öncesi çokuluslu ve yerel perakendeciler ile yaptığı anketlere göre Rusya perakende sektörünün karşılaştığı en önemli sorunların başında verimli tedarik zinciri (efficient supply chain), stok ve kategori yönetimi, pazara "private label" ürünlerin tanıtılması ve müşteri bağlılığının desteklenmesi konuları gelmektedir. Rus üretici ve perakendecilerin özellikle, farklı markaların satışları yerine ürün kategorilerinin satışını öngören "kategori yönetimi" gibi gelişmiş piyasa araçlarının daha çok farkına varmaya başladıkları tespit edilmiştir.

Tüketici Davranışları

Rusya Federasyonu'ndaki tüketici davranışları, dünyanın herhangi bir ülkesinde yaşayan tüketicinin davranış kalıplarından genel olarak bir farklılık göstermez. Bireysel davranış dikkate alındığında, gelirine göre tasarruf eğilimi yüksek olmayıp, tüketim eğilimi yüksektir. Rusya için yeni olan, reklamların tüketici üzerindeki etkisinin yüksek olmasıdır. Tanıtım ve reklam tüketici

tercihlerini değiştirebilirken, promosyonlar, satışlar üzerinde etkili olabilmektedir.

Rus tüketicisinin öncelikle dikkate aldığı unsurlar, fiyat ve kalitedir. Tüketim mallarına olan talep ise yüksektir. Gelir dağılımı düşük olan kesimler öncelikle ihtiyaç karşılama yönünde hareket etmektedir. Ancak, zaman içerisinde çok çeşitli ithal tüketim malı ülkeye girdiğinden kalite kriteri ön plana çıkmıştır. Gelişmiş ülke ürünlerine yoğun bir ilgi mevcuttur. Menşee ülke mal tercihinde etkili olmaktadır ve ne yazık ki, Türk menşeli ürünler hakkında, bavul ticaretinin etkisiyle olumsuz bir imaj bulunmaktadır. Ancak, son dönemlerde bu pazara yönelen kaliteli Türk ürünleri bu imajı düzeltmekte etkili olmaktadır.

Temel pazarlama yöntemleri bu ülkede yeni yeni yayılmaktadır. Alışverişlerde tüketici tarafından kullanılan ödeme şekli nakit ödemedir. Pazarlama stratejilerinde, Rus vatandaşının, yıllar boyu dünyada süper güç olmuş bir ülkenin bireyi olduğu dikkate alınmalıdır. Rusya'nın değişik etnik gruplardan oluşan bir nüfusu barındıran çok geniş bir ülke olduğu dikkate alınarak, tüketici zevk ve tercihlerinde de bu durum göz ardı edilmemelidir.

Rusya Federasyonu'nun nüfus yapısı, gelişmiş ülkeler gibi azalan bir trend izlemektedir. Ülke nüfusu aynı zamanda şehirleşen, zenginleşen ve harcayan bir eğilim göstermektedir. Tüketim alışkanlıkları açısından da gittikçe Batı toplumuna benzemektedir. Büyük alışveriş merkezleri ve süpermarketler başta Moskova ve St. Petersburg olmak üzere diğer büyük şehirlerde de alışverişin merkezi olma yolundadır. Orta sınıfın toplam tüketimdeki payı gittikçe artmakta ve yüksek kalite ile markalı ürünlere talep günden güne artmaktadır.

Moskova'da bulunan Sosyal Politikalar Enstitüsü'nün yaptığı bir çalışmaya göre, Rus halkının % 1'ini en zengin elit kesim oluştururken, diğer uçta % 10'luk bir kesim en fakir grubu oluşturmaktadır. Nüfusun % 20'sini orta ve üst-orta gelir grubu olarak adlandırabileceğimiz bir kesim oluştururken, kalan %70 ise alt-orta gelir grubuna giren çoğunluk olarak değerlendirilmektedir. Bu oranlar 1998 krizi sonrası dönemde de çok farklı değildi, ama aradan geçen sürede %20'yi oluşturan orta ve üst-orta gelir grup daha da zenginleşmiştir, zira bu kesim çoğunlukla petrol, doğal gaz ve bankacılık gibi Rusya'nın en hızlı büyüyen sektörlerinde çalışmaktadır.

Rusya'da yapılan bir araştırmaya göre, Rus toplumunun yaklaşık %60'ı ucuzluk mağazalarından tekstil ve hazır giyim satın almaktadır. Toplumun büyük bir kısmı düşük kalite satan semt pazarlarından tekstil, konfeksiyon ve tüketim ürünleri almaktadır. Aynı zamanda, Rusya'da orta sınıf gelişmeye devam etmektedir. Bu da, beraberinde yüksek katma değerli ürünlere talebi arttırmaktadır. Toplumun yaklaşık %15'i yüksek kaliteli ve markalı ürün kullanmaktadır. Rusya'da yüksek katma değerli tekstil ve hazır giyim pazarında en önemli ülkeler İtalya, Almanya, Polonya, Finlandiya ve İspanya'dır. Düşük katma değerli ürünler ise Türkiye, Çin, Pakistan, Hindistan ve Tayvan'dan tedarik edilmektedir. Yerli markalar da son yıllarda gelişmektedir. Fakat yerli

üreticiler marka için daha çok yabancı kelimeler kullanmaktadır. Çünkü, Rusya pazarında tüketiciler yabancı marka ve kaliteye daha fazla güven duymaktadır. Rusya'da taklit markalar oldukça fazladır.

Rusya Giyim Pazarı

Günümüzde Rusya hazır giyim pazarı en çok gelecek vadeden dinamik bir alan sayılmaktadır. Rusya giyim ve ayakkabı pazarı, yerli üretimin gerek kalite ve çeşit, gerekse hacim bakımından yetersiz kalması nedeniyle büyük ölçüde ithal ürün ve markaların hakimiyeti altındadır. Rusya giyim pazarı ve tüketimi ile ilgili diğer çarpıcı bir gerçek te, Avrupalı tüketicilere oranla Rus tüketicisi harcanabilir gelirin daha büyük bir bölümünü giyim, ayakkabı, çanta ve aksesuar harcamalarına ayırmakta ve ciddi bir ekonomik kriz yaşanmadıkça bu harcamalarından taviz vermemektedir. Mevcut harcama payları içinde kadınların giyim ve özellikle ayakkabı, çanta ve aksesuar harcamaları erkeklerden daha fazla olmasına rağmen, erkeklerin giyim-kuşam ve tarzlarına giderek daha fazla özen göstermelerine paralel olarak erkek giyim harcamalarında artış hızı daha fazladır. 2013 yılında Rusya genelinde toplam giyim, ayakkabı, çanta ve aksesuar harcamalarının % 5-6 oranında arttığı tahmin edilmektedir.

Bu kapsamda "Step by Step" adlı pazar araştırma kuruluşunca yayımlanan 'Rusya Giyim Pazarının Analizi' adlı rapora göre, ortalama bir orta sınıf insanı tüm aile bütçesinin en az %15'ini giyim için harcamaktadır. Bu rakamın ileride daha da artacağı iddia edilmektedir. Aynı raporda yeralan RBK (RosBusinessConsulting) Şirketi'nin tahminlerine göre Rus giyim eşyası pazarın hacmi 50 milyar doları aşmış bulunmaktadır. Pazarın büyüme hızının nispi kararlılığı %13-15'ler seviyesindedir. Ancak küresel krizin etkileriyle bu beklentiler belli bir oranda aşağıya çekilmiştir.

Diğer bir uluslar arası araştırma şirketi olan PMR tarafından yapılan araştırmaya göre Rusya genelinde toplam perakende harcamaları içinde giyim ve ayakkabı harcamaları, gıda harcamalarından sonra 2. sırada yer almaktadır.

Rusya genelinde giyim ve ayakkabı harcamalarının perakende hacminin 2014 yılında 75 milyar dolara ulaştığı hesaplanırken, giyim harcamalarında en büyük artışın en çok çocuk giyim ve ayakkabı harcamalarından kaynaklandığı öngörülmekte, spor giyim ve günlük giyim harcamalarında da ciddi artışlar olduğu tahmin edilmektedir.

2005 yılında Rusya toplam hazır giyim pazarında % 12 pazar payına sahip olan çocuk giyim segmenti, payını 2010 yılında % 18'e çıkarırken, 2014 yılında ise bu oranın % 20'ye ulaştığı öngörülmektedir.

RBK tarafından yapılan hesaplamalara göre ise, araştırılan pazarda erkek giyim eşyaları diliminin hacmi 9 - 9,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Erkek giyim eşyalarının satış hacmi, farklı değerlendirmelere göre parasal bazda yıllık %20-30 artmaktadır.

Rusya'da iç giyim pazarı ise, toplam giyim eşyaları cirosunun %10'unu teşkil eder ve 2,5 - 3 milyar dolar hacminde olup yıllık %10-12 oranlarında büyümektedir.

Öte yandan, Rusya Hükümetinin, özellikle ithal ürünler ile rekabet etmekte sıkıntı çeken tekstil ve hazır giyim sektörlerine ciddi destekler sağlamayı planladığı bildirilmektedir. Rus tekstil ve giyim sanayinin desteklenmesi için hükümetin almayı planladığı tedbirler arasında ithal taklit ürünlerle daha sıkı mücadele, yerli firmaların reklam kampanyalarına teşvik ile yerli işletmelerin elektrik ve enerji maliyetlerine indirim yer almaktadır.

Son yıllarda dünya markaları Moskova'daki yerini aldıkça, Rus tüketiciler daha da bilinçlenmiş ve seçici hale gelmiştir. Özellikle, orta ve üst tüketici segmenti, daha rasyonel bir marka-kalite-fiyat dengesine sahiptir. Öte yandan, rasyonel tüketici tercihinin yanı sıra, giderek yaygınlaşmaya başlayan yeni bir eğilim de genç nesil arasındaki marka özentisidir. Giderek artan kaliteli ürün beklentisinin yanı sıra Rusya pazarı, marka özentisinin de dikkate alınması gereken bir pazardır. Öte yandan, Rus tüketicisi, özellikle son yaşanan ekonomik krizin de etkisiyle, satın aldığı giyim ürünlerine ödediği paranın karşılığında ürünün kalitesi ve imajının yanı sıra özellikle menşesi ve nerede üretildiği konusunda daha da hassas hale gelmiştir.

Türk hazır giyim ve konfeksiyon sektörü ve diğer ihracat sektörleri açısından son derece önemli bir pazar olan Rusya, son dönemde Batılı ülkelerce uygulanan ekonomik yaptırımlar ve hızla düşen petrol fiyatları nedeniyle ekonomik krizle karşı karşıya olmasına karşın sektörümüz açısından önemini korumaktadır. Bilindiği gibi Rusya son yıllarda artan petrol gelirleri sayesinde halkının da alım gücünün arttığı ve bu doğrultuda hazır giyim tüketicisinin de moda bilincinin ve marka algısının yükseldiği bir pazardır. Bu bağlamda Rusya pazarına yüksek kalitede, son moda ve özgün tasarımlı ürünler sunan Türk hazır giyim sektörü, bu pazarda son yıllarda iyi bir imaj ve kalite algısı yaratmayı başarmış giderek daha fazla tercih edilir hale gelmiştir.

Rusya'da son yıllarda artan hayat standartlarına paralel büyüyen tüketim aynı zamanda perakende pazarını da büyütmüş olup, ülkenin hayat en önemli hayat damarı olan Moskova'nın yanısıra diğer büyük kentler de ticaret ve tüketim açısından önem kazanmış durumdadır. Büyüyen perakende pazarı ve çeşitlenerek karmaşıklaşan tüketici talepleri doğrultusunda Moskova dışındaki büyük kentlerde de yüzlerce fuar düzenlenmekte, yeni AVM'ler açılmakta ve bu AVM'lerde Türk hazır giyim markaları da yeni mağazalar açmaktadır. Geçmişten bu yana Türk hazır giyim sektörü açısından baval ticareti anlamında büyük önem taşıyan Rusya pazarı böylece yeni dönemde kayıtlı ihracat, markalaşma ve mağazalaşma boyutunda da ileri düzeylere taşınmış ve bu pazarın kalıcı ve önemli aktörleri haline gelmiş bulunmaktadır.

Nitekim, Türk hazır giyim ve konfeksiyon sektörü 2013 yılında Rusya'ya 413 milyon dolar değerinde ihracat gerçekleştirmeyi başarmış, 2014 yılında ise yıl ortasından itibaren Rusya'da başgösteren derin ekonomik kriz nedeniyle talepteki sert düşüşe rağmen bu ülkeye ihracat seviyesini 351 milyon dolar seviyesinde tutmayı başarmıştır. Üstelik bu rakamlara hâlâ ciddi seviyelerde devam edilen bavul ticaretiyle yapılan ihracat verileri de dahil değildir.

Rusya Giyim Pazarındaki Trendler

“Step by Step” adlı pazar araştırma kuruluşunca yayımlanan ‘Rusya Giyim Pazarının Analizi’ adlı rapora göre, Rusya’da giyim eşyalarının gölge üretiminin ve kaçak ithalatın hacmi toplam pazar hacminin yaklaşık %50’sini oluşturmaktadır. Giyim eşyası pazarında kârlılık oranı eskisi gibi yüksek seviyede kalmaya devam etmektedir. Bu kârlılığı, son yıllarda kızışan fiyat savaşları ve artan rekabet dolayısıyla diğer pazarlarda görmek mümkün değildir.

Son zamanlarda giyim pazarının ana trendi, bölgesel pazarların aktif bir şekilde keşfedilmesi ile kendisini göstermektedir. Pazarların sayısında yavaş bir azalma ve yerini modern ticaret şekillerinin alması (örneğin kitlesel market tipi mağazalar) gözlemlenmektedir. Tüketicilerin belirli markalara ve ürünlerin kalitesine yönelmesi artış göstermektedir. Gelecekte de marka faktörü etkisinin güçleneceği tahmin edilmektedir.

Şu anda giyim eşyalarına yönelik talep artış halindedir. Tüketici pazarı, özellikle Rusya’da imal edilmeyen ürün grubunda yabancı üreticilerin ürünlerine karşı artan talebi dikkate almak suretiyle oluşturulmaktadır. Yabancı firmalar iç pazarda varlıklarını aktif bir şekilde genişletmektedirler.

Son yıllarda en çok gelişme gösteren Rus şirketleri erkek giyim üreticileridir. Pazarda en çok talep gören ürünler ise erkek takım elbiseleridir. Aynı zamanda, son yıllarda çocuk takım elbiselerine olan talep de artmıştır. Piyasa analistleri bu artışı bir çok okulun zorunlu üniforma uygulamasına geçişiyle açıklamaktadır.

Rusya’da uygun fiyata marka giyim pazarı gelişmektedir. Bu durum, yerli giyim perakendecilerine Batı markalarıyla rekabet etme şansı doğurmakta ve tekstil ve konfeksiyon sanayiinin krizden çıkması için olanak sağlamaktadır.

Giyim perakendeciliği segmentindeki ana eğilimler aşağıdaki gibidir:

- Küçük multi-brand perakendecilerin büyük ağlar tarafından satın alınması;
- Dünya giyim üreticilerinin mono-brand mağazalarının sayısının artması;
- Ortalama mağaza alanlarının artması;

- Farklı demografik segmentlere yönelmeler;
- Bayilikle çalışan ağların gelişmesi
- Dar alanlarda uzmanlaşmış ağların gelişmesi.

Moskova, fiyat ve miktar bakımından, ve ayrıca, faaliyet gösteren mağazaların sayısı ve söz konusu mağazaların pazara girme hızı bakımından giyim eşyası perakende ticaretinde liderliğini korumaktadır. Bu alanda Rusya'nın başkenti dünyanın çoğu kentlerini geçmektedir. Moskova'nın payının tüm pazarın %40'ı olduğu tahmin edilmektedir. Bir diğer lider de %17 ile St. Petersburg'dur. Fakat yeni pazar akımı aktif bölgesel genişleme yönünde ve neredeyse tüm önde gelen oyuncular bölgesel perakende zincirleri açmakta ya da lisanslı bayilikler sunmaktadır.

Uzmanların görüşüne göre, birkaç yıl içerisinde Moskova giyim pazarının doygunluk noktasına gelmesi beklenmektedir ve buna bağlı olarak, perakendecilerin Rusya'nın yüksek tüketim seviyesine sahip diğer bölgelerine girmesi özellikle karlı olacaktır.

Pazarın en önemli sorunlarından birisi, ürünlerin yüksek fiyatıdır. Modayı sıkı bir şekilde takip edenler, Moskova'ya ve taşraya göre aynı eşyanın iki katı kadar daha ucuz fiyatla Paris'te almanın mümkün olduğunu söylerler. Böylece, başkent sadece moda değil ürünün fiyatına da renk katar. Bunun en büyük nedeni, moda mağazaların toplandığı Moskova'nın merkezinde kiralık mağaza ve dükkan sayısının yeterli olmamasıdır.

Öte yandan, Rusya ve Doğu Avrupa'da tekstil ve hazır giyim sektörlerinde meydana gelen gelişmelerle ilgili düzenli olarak yayınlanan Textiles Eastern Europe adlı dergide yer alan bir yazıda, Rusya Resmi İstatistik Kurumu Rosstat tarafından yapılan bir açıklamaya göre, Rusya genelinde satılan giyim eşyası ve ayakkabı ürünlerinin yaklaşık yarısı semt pazarları ve açık hava pazarlarında satılmaktadır.

Rus tüketicilerinin açık hava pazarları ve semt pazarlarını ana cadde ve AVM'lerde yer alan marka mağazalarına tercih etmelerinin en büyük nedeni ise aradaki büyük fiyat farkı olarak açıklanmaktadır. Açık hava pazarları ile semt pazarlarında giyim eşyası ve ayakkabı ürünlerinin ucuza satılmasının en büyük nedeni ise çok büyük bölümünün ünlü markaların taklit ürünleri olmasından ileri gelmektedir. Uzmanlar bu durumun kalıcı olmadığını, piyasa yerine oturdukça zamanla giyim tüketiminin açık hava ve semt pazarlarından daha çok anacadde ve AVM'lerde yer alan kayıtlı mağazalara kayacağını belirtmektedirler.

Rus ekonomisinin en önemli sorunlarından biri olan büyük bölümü Uzakdoğu kaynaklı taklit ürünlerin son yıllarda hızla arttığı ve Rusya genelinde yapılan 30 milyar doların üzerindeki toplam perakende satışların % 6'sına denk geldiği belirtilmektedir.

Yine Textiles Eastern Europe dergisinde yeralan diğerk bir yazıda ise, Rusya giyim pazarının krizin etkisinden kurtulduğu, satış kanalları arasında en büyük artışın ise e-ticaret yoluyla internet üzerinden satışlarda yaşandığı belirtilmektedir.

Öte yandan, kriz döneminde diğerk satış kanallarından yapılan giyim ürünü satışları düşerken, internet üzerinden yapılan satışlar kriz döneminde bile az da olsa artmaya devam etmiştir. Bunda en büyük etkenin Rusya genelinde internet kullanıcı sayısının son yıllarda hızla artmasının yanı sıra tüketicilerin online satışlara olan güveninin gelişmesinin de rol oynadığı belirtilmektedir.

Lojistik ve Altyapı

Rusya Federasyonu yaklaşık 17 milyon km² yüzölçümü ve 142 milyon nüfusuyla tüm ürün grupları için önemli ve büyük bir pazar konumundadır.

Ülkenin geniş bir coğrafyaya yayılması lojistik sorunlarını da gündeme getirmekte ve tüketim merkezlerine yakın yerlerdeki yatırımları cezbetmektedir. Moskova, St. Petersburg ve Rostov Bölgesi üretim ve dağıtım kanallarına yönelik yatırımların arttığı bölgeler olarak ön plana çıkmaktadır.

İstatistiklerdeki büyüklüklerden Rusya Federasyonu'nun ulaşım altyapısının geliştiği izlenimi edinilse de, mevcut alt ve üst yapıların eski ve demode oldukları ve coğrafyanın genişliği dikkate alındığında ulaşım altyapısına önemli yatırımlar yapılması gerektiği düşünölmektedir.

Ülkenin çok geniş bir coğrafya üzerinde olması nedeniyle, ulaşım özellikle demiryolu ağları ile sağlanmış durumdadır. Havayolu ulaşımı da coğrafyanın gerektirdiği ölçüde gelişmiştir, ancak eskimiş terminal binaları ve uçaklar ile hizmet üretilmeye çalışılmaktadır. Ülkenin başlıca havalimanları Moskova, St. Petersburg, Kazan, Yakuts ve Vladivostok'tur.

Karayolu ulaşımında ise, gerek yük gerek yolcu taşımacılığı fazla tercih edilmemektedir. Özellikle ülkenin doğusunda altyapı yetersizliği bulunmaktadır. Transavraya otoyolu projesi ile doğu-batı karayolu ulaşımının geliştirilmesi planlanmaktadır.

Türkiye'den Rusya Federasyonu'na yapılan taşımalar çoğunlukla karayolu, denizyolu ve demiryolu üzerinden gerçekleştirilmekte olup Rusya'ya yönelik yapılan nakliyelerde ağırlıklı olarak inşaat malzemeleri, makineler, ev tekstili ve gıda ürünlerinin taşındığı görölmektedir. Bu yollarda en çok kullanılan güzergahlar ve süreleri şöyledir;

- Karayolu: Kapıkule'den çıkan tırlar Bulgaristan – Romanya – Ukrayna – Rusya güzergahında ilerlemektedirler. Moskova'ya varış 6 gün

almaktadır. Bazen de Sarp ve Gürbulak'tan çıkış yapılmaktadır, ama bu güzergahlarda Çeçenistan ve Gürcistan'la Rusya'nın yaşadığı sorunlar nedeniyle güvenlik endişesi olduğundan çıkış sayısı çok azdır.

- Denizyolu (Ro-Ro): Samsun'dan Novorossiysk, Zonguldak'tan Kırım (Skadovsky ve Yevpatorya) ve Trabzon'dan Sochi (daha çok sebze gönderimi yapılıyor) güzergahları takip edilmektedir. Gemi bekleme süreleri uzayabildiğinden, maliyet azalmak yerine artabilmektedir.
- Demiryolu: Daha çok konteynırların trene yüklenmesi şeklinde olup, Odesa ve Novorossiysk'e gitmektedir. Bu taşıma yönteminde varış yaklaşık 30 günü bulabilmektedir. Dolayısıyla gıda ürünü ve moda bağlı ürünlerin nakliyesi için tercih edilen bir yöntem değildir.

Rusya Federasyonu ekonomisinin en canlı olduğu şehir hiç şüphesiz, yaklaşık 13 milyon nüfusa sahip olan, başkent Moskova'dır. Ülkemizden gönderilen malların büyük bölümünün varış noktası da (yaklaşık % 85) bu şehir olmaktadır. Federasyon içindeki dağılım bu şehirden sonra Rus şirketleri tarafından gerçekleştirilmektedir. Diğer önemli varış noktaları ise Ufa, Kazan, St. Petersburg şeklinde sıralanabilir.

Rusya İş Kültürünün Temel Noktaları

Rusya'nın zengin kültürel kimliği, tarihinden gelen yansımalar ve geniş coğrafyasının etkisiyle şekillenmiştir. Rusya Federasyonu ile başarılı bir şekilde iş yapmanın en önemli şartlarından birisi de Rusya sosyal ve iş kültürünü anlamak ve buna uygun davranışlar sergilemektir. Rusya pazarında başarılı olmak için dikkat edilmesi gereken unsurlar aşağıda özetlenmektedir.

Çalışma Uygulamaları

- Ruslar için bir iki dakikalık gecikme çok önemli değildir; ancak, randevularınıza zamanında gelmenizi ve dakik olmanızı beklerler.
- İletişim kurmak için son dönemde çoğunlukla e-posta kullanımı tercih edilir.
- Rusya'ya bir iş ziyaretine gitmeden önce, ticaret yapmayı planladığınız firmayı ticari amaçlarınız ve iş teklifiniz hakkında bilgilendirmeniz beklenmektedir.
- Yazılı dokümanlar ve imzalanmış belgeler, Rusya'da iş yapmak için gereklidir. İmzalı olmayan belgelere genellikle güvenmezler.

İş İlişkileri

- Kişisel ve samimi iletişim iş hayatının bir parçasıdır.
- İş toplantılarında fiziksel temas, örneğin omuza dokunma (veya sarılma gibi) olumlu bir işarettir.
- Anlaşmazlık (ihtilaf) halinde resmi bir tutum içine girmekten kaçınınız ve unutmayın ki Ruslar daha kişisel bir yolla size yanıt vereceklerdir.

İş Uygulamaları

- Kartvizit kullanılması son derece gereklidir. Kartvizitin bir tarafının Türkçe, diğer tarafının Rusça olması yararlı olacaktır.
- Sunumlar açık ve net, anlaşılması kolay olmalıdır. Önemli olan sizin bilgi birikiminiz, profesyonelliğiniz ve uzmanlığınızdır.
- Temel bir çok konu ofis dışında konuşulsa da, nihai uzlaşma ve anlaşma ofiste yapılır.
- Genellikle, toplantı başlarken, organizasyonun başkanı görüşmeyi başlatır, girişi yapar ve daha sonra önem sırasına göre diğer konuşmacılar konuşurlar.

İhracatçılar için Pratik Bilgiler ve Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

- Rusya'da bankalar hafta içi 10.00-18.00 arasında açık olmaktadır. Ayrıca döviz büroları da çok yaygındır. Buralarda dolar ve euro rahatlıkla bozdurulabilmektedir.
- Rusya Federasyonu için vize almak bazen uzun sürebilir. Bu nedenle, seyahatten makul bir süre önce vize alınmalıdır.
- Rusya'da İngilizce yaygın kullanılmadığından iş görüşmelerinde tercüman bulundurmakta yarar vardır.
- Moskova'da konaklama oldukça pahalıdır. Yer bulmak bazen zor olabilir. Bu nedenle, önceden rezervasyon yapmakta yarar vardır.
- Rusya Federasyonu'nda başlıca resmi tatil günleri: 1-2 Ocak yeni yıl; 1-2 Mayıs İşçi ve Bahar İlk bayramı ve 12 Haziran bağımsızlık günüdür.

- Selamlaşırken ve ayrılırken eldivenleri çıkararak el sıkışılması ve göz teması kurulması uygundur.
- Bayanlara soy isimleri ile hitap edilmesi tavsiye edilir.
- İşle ilgili konularda konuşmaya başlamadan önce kısaca sohbet edilmesinde yarar vardır.
- Eller cepte olarak ayakta durmak kabalık olarak görülmektedir.
- Firmanızı ya da ülkenizi, şehrinizi, iş yaptığınız sektörü sembolize eden bir hediye verilmesi uygundur.
- Duyguları ve heyecanı ifade etmekten çekinmemek gerekir.
- Kalabalık bir ortamda bir kişiyi överek onu ödüllendirmek uygun olmaz. Bu durum şüphe ile karşılanabilir veya kıskançlığa sebep olabilir.
- Sokak satıcılarından ve herhangi bir ofisi olmaksızın sadece cep telefonu ile iş yapmaya çalışan kişilerden uzak durmaya özen gösterilmelidir.
- Ticari partnerini tanıma, karar alma ve pazarlık genellikle akşam yemeğinde yapılır. Dışarıda yemek yemek ve bir şeyler içmek için yapılan daveti geri çevirmek uygun olmaz.

II. RUSYA FEDERASYONU DIŞ TİCARETİ

Yıllar İtibariyle Genel İhracat ve İthalat

Rusya 2013 yılı itibariyle 844 milyar doların üzerinde bir dış ticaret hacmine sahiptir. 2013 yılında genel ihracat 526,4 milyar dolar, genel ithalat ise 317,8 milyar dolar olarak kaydedilmiştir. Bir önceki yıla göre Rusya'nın genel ihracatı % 0,3, genel ithalatı ise % 0,5 oranında artmıştır.

2009 yılından 2013 yılına kadar Rusya'nın dış ticaretine ilişkin veriler aşağıdaki tabloda izlenebilir:

RUSYA'NIN GENEL DIŞ TİCARETİ				
Birim 1000 ABD \$				
YILLAR	İHRACAT	DEĞİŞİM %	İTHALAT	DEĞİŞİM %
2009	301.796.059		170.826.590	
2010	397.067.521	31,6	228.911.658	34,0
2011	516.992.618	30,2	306.091.490	33,7
2012	524.766.421	1,5	316.192.918	3,3
2013	526.392.353	0,3	317.805.605	0,5

Kaynak: Trademap / ITC

En Çok İhraç Edilen Ürünler

2013 yılında Rusya'nın en fazla ihraç ettiği ürünler % 57,9,6'lık payı ile Fasil 27 kapsamındaki mineral yakıtlar ve mineral yağlardır.

RUSYA'NIN EN ÇOK İHRAC ETTİĞİ ÜRÜNLER			
İLK 5 ÜRÜN GRUBU / 2013			
Birim: 1.000 \$			
FASIL NO	TANIM	DEĞER \$	PAY %
27	MİNERAL YAKITLAR, MİNERAL YAĞLAR	304.559.452	57,9
72	DEMİR VE ÇELİK	20.050.729	3,8
71	TABİİ İNCİLER VEYA KÜLTÜR İNCİLERİ	14.367.047	2,7
31	GÜBRELER	9.119.157	1,7
84	MAKİNALAR, KAZANLAR, MEKANİK CİHAZLAR, NÜKLEER REAKTÖRLER	8.815.393	1,7
	TOPLAM	526.392.353	100,0

Kaynak: Trademap / ITC

Fasıl 72 kapsamındaki demir ve çelik, Fasıl 71 kapsamındaki tabii veya kültür incileri, Fasıl 31 kapsamındaki gübreler, ve Fasıl 84 kapsamındaki nükleer reaktörler, kazanlar ve makineler Rusya'nın ihracatında öne çıkan ilk 5 ürün grubunu oluşturan diğer ürünlerdir.

En Çok İthal Edilen Ürünler

Rusya'nın en çok ithal ettiği ürünlerin başında Fasıl 84 kapsamındaki nükleer reaktörler, kazanlar ve makineler gelmektedir. Fasıl 87'de yer alan motorlu kara taşıtları, Fasıl 85'de yer alan elektrikli makina ve cihazlar, Fasıl 30 kapsamındaki eczacılık ürünleri ve Fasıl 39 kapsamındaki plastik ve mamulleri diğer en fazla ithal edilen ürünler olarak sıralanmaktadır.

RUSYA'NIN EN ÇOK İTHAL ETTİĞİ ÜRÜNLER			
İLK 5 ÜRÜN GRUBU / 2013			
<i>Birim: 1.000 \$</i>			
FASIL NO	TANIM	DEĞER \$	PAY %
84	NÜKLEER REAKTÖRLER, KAZANLAR, MAKİNALAR	57.544.086	18,1
87	MOTORLU KARA TAŞITLARI	40.072.367	12,6
85	ELEKTRİKLİ MAKİNA VE CİHAZLAR	36.388.203	11,4
30	ECZACILIK ÜRÜNLERİ	14.551.697	4,6
39	PLASTİKLER ve MAMÜLLERİ	11.552.774	3,6
	TOPLAM	317.805.605	100,0
<i>Kaynak: Trademap / ITC</i>			

En Çok İhracat Yapılan Ülkeler

2013 verilerine göre Rusya'nın en çok ihracat yaptığı ülke Hollanda'dır. Türkiye ise beşinci sırada yer almaktadır.

Rusya'nın en çok ihracat yaptığı ilk 10 ülkeye toplam ihracatının % 58,5'i yönelmiş durumdadır. 2013 yılında Rusya'nın Türkiye'ye ihracatı % 58,4 oranında artarak 25,5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin Rusya'nın toplam ihracatı içerisindeki payı % 4,8 olarak hesaplanmaktadır.

2013 yılında Rusya'nın en çok ihracat yaptığı ilk 10 ülke listesindeki ülkelere Hollanda, Çin, Belarus ve Polonya haricindeki 6 ülkeye yaptığı ihracatın bir önceki yıla kıyasla % 15,7 ile % 60,6 arasında değişen oranlarda arttığı anlaşılmaktadır. Öte yandan Rusya'nın yukarıda adı geçen dört ülkeye yönelik ihracatı % 0,4 ile % 7,8 arasında değişen oranlarda azalmıştır.

Rusya'nın en fazla ihracat yaptığı ilk 10 ülke ile bu ülkelerin paylarına ilişkin veriler aşağıdaki tabloda görülebilir.

RUSYA'NIN EN ÇOK İHRACAT YAPTIĞI ÜLKELER				
Birim:1000 \$				
	2012	2013	DEĞİŞİM %	PAY %
HOLLANDA	76.036.014	70.126.107	-7,8	13,3
İTALYA	28.018.170	39.323.294	40,3	7,5
ALMANYA	24.039.166	37.027.812	54,0	7,0
ÇİN	35.766.830	35.630.503	-0,4	6,8
TÜRKİYE	16.103.173	25.499.749	58,4	4,8
UKRAYNA	14.815.774	23.795.691	60,6	4,5
BELARUS	21.380.405	20.027.672	-6,3	3,8
JAPONYA	15.588.027	19.648.545	26,0	3,7
POLONYA	19.753.359	19.582.165	-0,9	3,7
KAZAKİSTAN	14.892.490	17.460.077	17,2	3,3
İLK 10 ÜLKE TOPLAMI	266.393.408	308.121.615	15,7	58,5
DÜNYA TOPLAMI	524.766.421	526.392.353	0,3	100,0

Kaynak: Trademap / ITC

En Çok İthalat Yapılan Ülkeler

2013 yılında Rusya'nın en çok ithalat yaptığı ülkelerin başında, Çin gelmektedir. Çin'in Rusya'nın toplam ithalatı içerisindeki payı % 16,7 olarak hesaplanmaktadır. 2013 yılında Rusya'nın Çin'den ithalatı bir önceki yıla kıyasla % 2,8 oranında artmış ve 53,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Almanya (payı % 11,9) , ABD (payı % 5,3) Ukrayna (payı %5) , İtalya (payı % 4,6) Çin'in ardından Rusya'nın ithalatı içerisinde önemli pay sahibi olan ülkeler olarak sıralanmaktadır.

Türkiye, Rusya'nın en fazla ithalat yaptığı 13. ülke olarak sıralanmaktadır. Rusya'nın Türkiye'den yaptığı ithalat değeri 2013 yılında bir önceki yıla kıyasla % 6,1 oranında artarak 6,8 milyar dolar seviyesinden 7,3 milyar dolar düzeyine yükselmiştir. Bu ithalat değeri ile Türkiye'nin Rusya'nın toplam ithalatı içerisindeki payı % 2,3 olarak hesaplanmaktadır.

2013 yılında Rusya'nın en çok ithalat yaptığı ilk 10 ülke listesindeki ülkelerden Almanya, Ukrayna, Japonya, Fransa, G.Kore ve Kazakistan'dan yaptığı ithalatın azaldığı görülmektedir. Öte yandan aynı dönemde Çin , A.B.D, İtalya, Belarus'tan yapılan ithalat artmıştır.

Rusya'nın en fazla ithalat yaptığı 10 ülkeye ait veriler, aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

RUSYA'NIN EN ÇOK İTHALAT YAPTIĞI ÜLKELER				
Birim:1.000 \$				
	2012	2013	DEĞİŞİM %	PAY %
ÇİN	51.767.694	53.211.481	2,8	16,7
ALMANYA	38.289.660	37.916.300	-1,0	11,9
A.B.D	15.505.298	16.752.485	8,0	5,3
UKRAYNA	17.955.443	15.790.530	-12,1	5,0
İTALYA	13.433.189	14.563.149	8,4	4,6
JAPONYA	15.676.090	13.563.338	-13,5	4,3
BELARUS	12.991.857	13.554.960	4,3	4,3
FRANSA	13.806.116	13.021.146	-5,7	4,1
G.KORE	10.976.879	10.314.599	-6,0	3,2
KAZAKİSTAN	9.409.256	9.010.705	-4,2	2,8
İLK 10 ÜLKE TOPLAMI	199.811.482	197.698.693	-1,1	62,2
TÜRKİYE	6.840.000	7.256.024	6,1	2,3
DÜNYA TOPLAMI	316.192.918	317.805.605	0,5	100,0
<i>Kaynak: Trademap / ITC</i>				

III. RUSYA'NIN HAZIRGIYİM VE KONFEKSİYON DIŞ TİCARETİ

Rusya'nın Hazırgiyim ve Konfeksiyon Dış Ticareti

Rusya'nın hazır giyim ve konfeksiyon ihracatı 2010 yılında bir önceki yıla kıyasla % 6,2 oranında azalmış olmasına rağmen 2011 yılında % 17,8, 2012 yılında ise % 86,1 ve 2013 yılında ise %29,1 oranında artmıştır. Rusya'nın 2013 yılı hazır giyim ve konfeksiyon ihracatı 339 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Öte yandan Rusya'nın hazır giyim ve konfeksiyon ithalatı 2010 yılından itibaren sırasıyla %48,7, %21,9, %23,9 ve son olarak 2013 yılında %2,9 oranında artmıştır. 2013 sonu itibarıyla Rusya'nın hazır giyim ve konfeksiyon ithalatı 9,7 milyar dolara tırmanmıştır.

2013 yılında dünyada en fazla hazır giyim ve konfeksiyon ithalatı gerçekleştiren ilk 10 ülke ve Rusya'nın yeri ve toplamda aldığı pay, aşağıdaki tabloda verilmektedir.

RUSYA'NIN HAZIRGIYİM VE KONFEKSİYON İHRACATI VE İTHALATI				
Birim: 1000\$				
YILLAR	HAZIRGIYİM İHRACATI	YILLIK ARTIŞ ORANI (%)	HAZIRGIYİM İTHALATI	YILLIK ARTIŞ ORANI (%)
2009	127.721	-	4.217.302	-
2010	119.793	-6,2	6.271.856	48,7
2011	141.108	17,8	7.644.084	21,9
2012	262.557	86,1	9.467.690	23,9
2013	339.021	29,1	9.743.584	2,9

Kaynak: ITC - Trademap

Rusya Federasyonu 2013 yılı verilerine göre dünya hazır giyim ve konfeksiyon ithalatında 9,7 milyar dolarlık ithalat değeri ve % 2,1'lik pay ile 12.sırada yer almaktadır.

DÜNYA HAZIRGIYIM VE KONFEKSİYON İTHALATÇILARI ARASINDA RUSYA 2013			
	ÜLKE	İTHALAT - 1000 \$	% PAY
1	ABD	97.229.047	21,2
2	ALMANYA	39.615.849	8,6
3	JAPONYA	35.566.115	7,7
4	İNGİLTERE	27.161.297	5,9
5	FRANSA	24.177.994	5,3
6	İTALYA	16.041.919	3,5
7	İSPANYA	15.373.072	3,3
8	HOLLANDA	13.670.846	3,0
9	HONG KONG	13.294.066	2,9
10	KANADA	10.460.430	2,3
11	BELÇİKA	10.395.477	2,3
12	RUSYA FED.	9.743.584	2,1
13	B.A.E	9.108.002	2,0
14	G.KORE	7.806.843	1,7
15	AVUSTRALYA	6.965.542	1,5
	İLK 15 ÜLKE TOP.	112.859.781	24,6
	DÜNYA TOPLAMI	459.013.628	100,0
Kaynak: ITC - Trademap			

En Çok Hazırgiyim ve Konfeksiyon İthal Edilen Ülkeler

2013 yılı rakamları itibariyle Rusya'nın en fazla hazırgiyim ve konfeksiyon ithal ettiği ilk 5 ülke Çin, Türkiye, Belarus, Bangladeş ve Kazakistan olarak sıralanmaktadır.

RUSYA 'NIN EN ÇOK HAZIRGIYIM VE KONFEKSİYON İTHALATI YAPTIĞI ÜLKELER				
Birim:1000 \$	2012	2013	% PAY	DEĞİŞİM %
ÇİN	3.759.585	4.258.593	43,7	13,3
TÜRKİYE	607.499	610.910	6,3	0,6
BELARUS	751.768	565.701	5,8	-24,8
BANGLADEŞ	367.773	508.938	5,2	38,4
KAZAKİSTAN	929.251	486.511	5,0	-47,6
İTALYA	449.926	453.900	4,7	0,9
VIETNAM	229.066	282.505	2,9	23,3
HİNDİSTAN	211.300	266.947	2,7	26,3
ÖZBEKİSTAN	191.806	198.862	2,0	3,7
SİRBİSTAN	112.939	147.567	1,5	30,7
İLK 10 ÜLKE TOPLAMI	7.610.913	7.780.434	79,9	2,2
İLK 10 ÜLKENİN TOP. PAYI	80,4	79,9		
DÜNYA TOPLAMI	9.467.690	9.743.584	100	2,9

Kaynak: ITC - Trademap

Türkiye 610,9 milyon dolarlık ihracat değeri ve % 6,3'lük pay ile Rusya'nın en büyük ikinci hazır giyim ve konfeksiyon tedarikçisi olarak yer almaktadır.

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere Rusya'nın hazır giyim ve konfeksiyon ithalatındaki en büyük tedarikçisi Çin Halk Cumhuriyeti'dir. 2013 yılında Rusya'nın bu ülkeden yaptığı ithalat 2012 yılına kıyasla % 13,3 artmıştır. Çin'in pazar payının % 43,7 gibi çok yüksek bir oranda olması Rus hazır giyim ve konfeksiyon pazarındaki Çin ağırlığını açık bir biçimde ifade etmektedir.

Rusya'nın En Çok İthalatını Yaptığı Hazırgiyim ve Konfeksiyon Ürünleri

2013 yılında Rusya'nın ithal ettiği hazır giyim ve konfeksiyon ürünleri incelendiğinde, dünyadan en fazla 6204 GTİP başlıklı kadınlar ve kız çocukları için dokuma kumaştan takım elbiseler, takımlar, ceketler, blazerler, elbiseler, etekler, pantolon etekler, pantolonlar, askılı ve üst ön parçalı tulumlar, kısa pantolonlar ve şortları ithal ettiği tespiti yapılmıştır. Diğer önde gelen ithal kalemleri, 6110 G.T.İ.P. başlıklı kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler ve benzeri örme eşya; 6104 GTİP başlıklı kadınlar ve kız çocuklar için örme kumaşlardan takım elbiseler, takımlar, ceketler, elbiseler, 6203 GTİP başlıklı erkekler ve erkek çocuklar için dokuma kumaşlardan takım elbiseler, takımlar, blazerler, pantolonlar; ile 6109 G.T.İ.P başlıklı örme tişörtler, fanilalar, atletlerdir.

RUSYA'NIN EN ÇOK İTHAL ETTİĞİ HAZIRGIYIM VE KONFEKSİYON ÜRÜNLERİ			
2013			
Birim 1000 \$			
DORTLÜ GTİP NO	TANIM	DEĞER \$	PAY %
6204	KADINLAR VE KIZ ÇOCUKLAR İÇİN TAKIM ELBİSELER, TAKIMLAR, CEKETLER, BLAZERLER, ELBİSELER, ETEKLER, PANTOLON ETEKLER, PANTOLONLAR, ASKILI VE ÜST ÖN	9.743.582	3,1
6110	KAZAKLAR, SÜVETERLER, HIRKALAR, YELEKLER VE BENZERİ EŞYA (ÖRME) :	1.246.087	0,4
6104	KADINLAR VE KIZ ÇOCUKLAR İÇİN TAKIM ELBİSELER, TAKIMLAR, CEKETLER, BLAZERLER, ELBİSELER, ETEKLER, PANTOLON ETEKLER, PANTOLONLAR, ASKILI VE ÜST ÖN PARÇALI TULUMLAR, KISA PANTOLONLAR VE ŞORTLAR (ÖRME) (YÜZME KIYAFETLERİ HARIÇ):	1.042.267	0,3
6203	ERKEKLER VE ERKEK ÇOCUKLAR İÇİN TAKIM ELBİSELER, TAKIMLAR, CEKETLER, BLAZERLER, PANTOLONLAR, ASKILI VE ÜST ÖN PARÇALI TULUMLAR, KISA PANTOLONLAR VE ŞORTLAR (YÜZME KIYAFETİ HARIÇ) :	727.124	0,2
6109	TİŞÖRTLER, FANİLALAR, ATLETLER, KAŞKORSELER VE DİĞER İÇ GİYİM EŞYASI (ÖRME) :	703.248	0,2
	RUSYA'NIN TOPLAM KONFEKSİYON İTHALATI	317.805.605	100,0

Kaynak: ITC - Trademap

Rusya'nın Tekstil Dış Ticareti

2010 yılında %6,6 azalan Rusya tekstil ürünleri ihracatı 2011 yılında % 19,9 2012 yılında %45,3 ve 2013 yılında ise %5,6 oranında artarak 396,6 milyon dolar olmuştur.

Rusya'nın tekstil ürünleri ithalatı ise 2010, 2011 ve 2012 yıllarında artarken 2013 yılında %0,3 oranında azalmıştır. Rusya'nın tekstil ürünleri ithalatı 2013 yılında 3,7 milyar dolar olmuştur.

RUSYA'NIN TEKSTİL İHRACATI VE İTHALATI				
Birim:1000\$				
YILLAR	TEKSTİL İHRACATI	YILLIK ARTIŞ ORANI (%)	TEKSTİL İTHALATI	YILLIK ARTIŞ ORANI (%)
2009	230.723	-	2.119.081	-
2010	215.445	-6,6	2.611.378	23,2
2011	258.353	19,9	3.258.145	24,8
2012	375.443	45,3	3.719.162	14,1
2013	396.616	5,6	3.706.686	-0,3

Kaynak: ITC - Trademap

IV. TÜRKİYE – RUSYA FEDERASYONU DIŞ TİCARET İLİŞKİLERİ

Türkiye - Rusya Federasyonu Genel Dış Ticareti

Türkiye'nin en yoğun ticari ilişkilerde bulunduğu ülkeler arasında yer alan Rusya Federasyonu'na 2014 yılında 5,9 milyar dolar değerinde ihracat ve bu ülkeden 25,3 milyar dolar değerinde ithalat yapılmıştır. Bu rakamlarla 2014 yılında Türkiye ile Rusya Federasyonu arasındaki ticaret hacmi (ihracat + ithalat) 31,2 milyar dolar olmuştur. İki ülke arasındaki ticaret Rusya lehine gelişme göstermektedir.

2014 yılında Türkiye'den Rusya Federasyonu'na yapılan 5,9 milyar dolar değerindeki ihracat 2013 yılına göre %14,6 oranında azalmıştır. Anılan dönemde Türkiye genel ihracatı %3,9 oranında artarak 157,7 milyar dolara yükselmiştir. Türkiye genel ihracatı artarken, Rusya Federasyonu'na gerçekleşen ihracatın azalması nedeniyle, Rusya Federasyonu'nun Türkiye genel ihracatı içindeki payı %4,6'dan %3,8'e gerilemiştir.

Diğer yandan 2014 yılında Rusya Federasyonu'ndan gerçekleştirilen 25,3 milyar dolar değerindeki ithalat 2013 yılına kıyasla %0,9 oranında artmıştır. 2014 yılında Türkiye'nin genel ithalatının %3,7 oranında azalmasının yanında, Rusya Federasyonu'ndan yapılan ithalatın %0,9 oranında artması sonucunda, Rusya Federasyonu'nun Türkiye'nin genel ithalatı içerisindeki payı %10'dan %10,4'e yükselmiştir.

Rusya Federasyonu, ihracat yapılan toplam 238 ülke ve serbest bölge içerisinde, Almanya, Irak, İngiltere, İtalya, Fransa ve ABD'nin ardından 7. sıradadır. İthalat yapılan toplam 239 ülke ve serbest bölge arasında ise Rusya Federasyonu birinci sıradadır. Çin, Almanya, ABD ve İtalya sırasıyla Rusya'yı izleyen ülkelerdir.

Genel ticarete paralel şekilde, Rusya Federasyonu hazır giyim ve konfeksiyon ticareti açısından da Türkiye için önemli bir partnerdir. 2014 yılında kaydedilen Rusya Federasyonu ile Türkiye arasındaki 31,2 milyar dolarlık toplam ticaret hacminin 326,9 milyon dolarlık kısmını, diğer bir deyişle oransal olarak %1'lik bölümünü hazır giyim ve konfeksiyon ticareti oluşturmaktadır.

2014 yılında Rusya Federasyonu, Türkiye'nin en fazla hazır giyim ve konfeksiyon ihraç ettiği ülkeler içerisinde 13. sırada yer almaktadır.

Türkiye'nin Rusya Federasyonu ile dış ticaretini, hazır giyim ve konfeksiyon ticareti ile birlikte değerlendiren bir tablo aşağıda yer almaktadır.

TÜRKİYE - RUSYA FEDERASYONU TİCARİ İLİŞKİLERİ			
Birim: \$			
	2013	2014	DEĞİŞİM
	YILLIK	YILLIK	%
RUSYA FEDERASYONU'NA İHRACAT	6.964.209.480	5.945.712.565	-14,6
TÜRKİYE GENEL İHRACAT	151.802.637.087	157.715.040.403	3,9
RUSYA FEDERASYONU'NUN PAYI %	4,6	3,8	
RUSYA FEDERASYONU'NDAN İTHALAT	25.064.213.832	25.293.391.962	0,9
TÜRKİYE GENEL İTHALAT	251.661.250.110	242.223.958.803	-3,7
RUSYA FEDERASYONU'NUN PAYI %	10,0	10,4	
RUSYA FEDERASYONU'NA KONFEKSİYON İHRACATI	390.205.394	326.406.423	-16,4
TÜRKİYE KONFEKSİYON İHRACATI	17.150.270.228	18.499.643.985	7,9
RUSYA FEDERASYONU'NUN PAYI %	2,3	1,8	
RUSYA FEDERASYONU'NDAN KONFEKSİYON İTHALATI	554.458	459.805	-17,1
TÜRKİYE KONFEKSİYON İTHALATI	2.971.397.265	3.062.519.116	3,1
RUSYA FEDERASYONU'NUN PAYI %	0,0	0,0	
RUSYA FEDERASYONU'NA TEKSTİL İHRACATI	1.010.463.039	754.348.774	-25,3
TÜRKİYE TEKSTİL İHRACATI	8.367.973.140	8.538.829.180	2,0
RUSYA FEDERASYONU'NUN PAYI %	12,1	8,8	
RUSYA FEDERASYONU'NDAN TEKSTİL İTHALATI	10.244.533	12.150.444	18,6
TÜRKİYE TEKSTİL İTHALATI	9.301.562.715	9.712.898.633	4,4
RUSYA FEDERASYONU'NUN PAYI %	0,1	0,1	

Kaynak: TC Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Şubat 2015

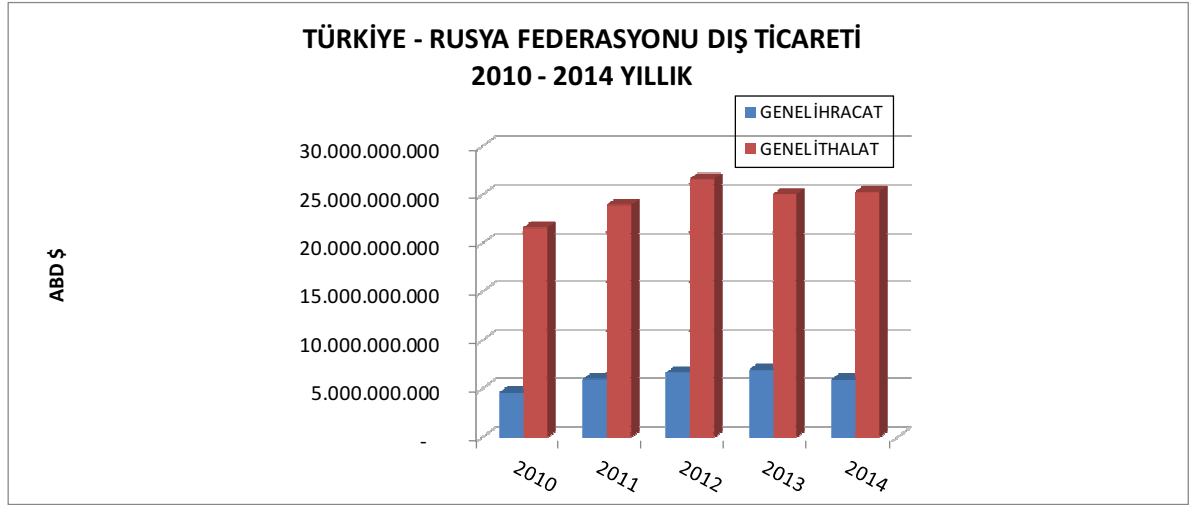
2010 yılından 2014 yılı sonuna kadar Türkiye'den Rusya Federasyonu'na yapılan genel ihracat incelendiğinde, dereceli olarak ihracat artışının azaldığı ve 2014 yılında ise ihracatın düşüşe geçtiği görülmektedir. Bu artış ve azalış sonucu, 2010 yılında 4,6 milyar dolar olan ihracat, 2014 yılı sonu itibarıyla 5,9 milyar dolar olmuştur.

2010 yılından 2014 yılı sonuna kadar Türkiye'den Rusya Federasyonu'na yapılan ihracat ile bu ülkeden yapılan ithalat ve yıllık değişimler, aşağıdaki tablo ve grafikte görülebilir.

TÜRKİYE - RUSYA FEDERASYONU DIŞ TİCARETİ				
Birim: \$				
YILLAR	GENEL İHRACAT	DEĞİŞİM %	GENEL İTHALAT	DEĞİŞİM %
2010	4.628.152.963		21.600.641.439	
2011	5.992.633.394	29,5	23.952.931.141	10,9
2012	6.680.585.930	11,5	26.625.286.056	11,2
2013	6.964.209.480	4,2	25.064.213.832	-5,9
2014	5.945.712.565	-14,6	25.293.391.962	0,9

Kaynak: TC Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Şubat 2015

İthalat açısından bakıldığında ise 2010 yılında 21,6 milyar dolar olarak gerçekleşen Rusya Federasyonu'ndan ithalat 2013 yılı hariç devamlı artarak 2014 yılı sonu itibarıyla 25,3 milyar dolara yükselmiştir.

Türkiye'nin Rusya Federasyonu'na ihracatı maddeler bazında incelendiğinde, 2014 yılında en fazla ihraç edilen ürünün 0805 başlıklı turunçgiller (taze/kurutulmuş) olduğu görülmektedir. Bu ürün grubunda 2013 yılına kıyasla %4,2 oranında bir artış görülmüş ve 309,5 milyon dolar değerinde ihracat gerçekleştirilmiştir. Ürün grubunun Rusya Federasyonu'na yapılan toplam ihracat içerisindeki payı %5,2 olarak gerçekleşmiştir.

Diğer önde gelen ihraç kalemleri, %35,7 ile yüksek bir düşüş kaydedilen ve ihracat değeri 289,6 milyon dolara gerileyen 8703 GTİP başlıklı binek otomobiller ve esas itibarıyla insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar, %0,5 oranındaki artış ve 276 milyon dolar ihracat değeri ile 0702 GTİP

başlıklı domates (taze/kurulmuş) ve %19,2 düşüş ve 221,4 milyon dolar ihracat değeri ile 8708 GTİP başlıklı karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar olarak sıralanmaktadır.

TÜRKİYE'DEN RUSYA FEDERASYONU'NA GENEL İHRACAT					
EN FAZLA İHRAÇ EDİLEN İLK 10 ÜRÜN					
Birim: ABD \$					
GTİP BAŞLIĞI	KAPSAM	2013 YILLIK	2014 YILLIK	DEĞİŞİM %	TOPLAMDA PAY %
0805	TURUNÇGİLLER (TAZE/KURUTULMUŞ)	296.942.411	309.527.839	4,2	5,2
8703	BİNEK OTOMOBİLLERİ VE ESAS İTİBARIYLA İNSAN TAŞIMAK ÜZERE İMAL EDİLMİŞ DİĞER MOTORLU TAŞITLAR (YARIŞ)	450.551.868	289.587.742	-35,7	4,9
0702	DOMATES (TAZE/SOĞUTULMUŞ)	274.596.287	275.978.342	0,5	4,6
8708	KARAYOLU TAŞITLARI İÇİN AKSAM, PARÇA VE AKSESUARLAR	274.170.278	221.407.268	-19,2	3,7
5407	SENTETİK FİLAMENT İPLİKLERİNDEN DOKUNMUŞ MENSUCAT	190.201.372	159.539.264	-16,1	2,7
6006	DİĞER ÖRME MENSUCAT	233.858.033	147.373.863	-37,0	2,5
0806	ÜZÜMLER (TAZE/KURUTULMUŞ)	124.265.639	136.924.192	10,2	2,3
3917	PLASTİKTEN HORTUMLAR, BORULAR VE BAĞLANTI ELEMANLARI (MANŞON, NİPEL, DİRSEK, FLANŞLAR, VB.)	127.208.643	121.494.901	-4,5	2,0
2710	PETROL YAĞLARI VE BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR	128.582.833	115.975.077	-9,8	2,0
7210	DEMİR VEYA ALAŞIMSIZ ÇELİKTE YASSI HADDE MAMULLERİ, GENİŞLİĞİ 600 MM VEYA DAHA FAZLA OLANLAR (KAPLA)	107.674.858	87.257.975	-19,0	1,5
İLK 10 ÜRÜN TOPLAMI		2.208.052.222	1.865.066.463	-15,5	31,4
RUSYA FEDERASYONU'NDAN GENEL İHRACAT		6.964.209.480	5.945.712.565	-14,6	100,0
İLK 10 ÜRÜNÜN TOPLAMDA PAYI %		32	31		

Kaynak: TC Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Şubat 2015

Bu dönemde 0806 GTİP başlıklı üzüm (taze/kurulmuş) %10,2'lik ihracat artışı oranı ile ülkemizden Rusya Federasyonu'na ihraç edilen ürünler arasında ihracatı en yüksek oranda artan ürün olmuştur.

2014 yılında, Rusya Federasyonu'ndan en fazla ithal edilen ilk 10 ürün grubunun yedisinde %4,5 ile %35,7 arasında değişen oranlarda ithalat düşüşü olurken, kalan üç ürün grubunda ise %0,5 ile %10,2 arasında değişen oranlarda ithalat artışları meydana gelmiştir.

İthalatta 27 11 GTİP başlığı altındaki petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar en başta yer almaktadır. 2014 yılında, bu ürün grubunda ithalat, 2013 yılına kıyasla %4,6 oranında artarak 11,2 milyar dolar olarak kaydedilmiştir. Bu ürün grubunun Türkiye'nin Rusya Federasyonu'ndan yaptığı toplam ithalat içerisindeki payı %44,1 düzeyindedir.

TÜRKİYE'NİN RUSYA FEDERASYONU'NDAN GENEL İTHALATI					
EN FAZLA İTHAL EDİLEN İLK 20 ÜRÜN					
Birim: ABD \$					
GTİP BAŞLIĞI	KAPSAM	2013	2014	DEĞİŞİM %	TOPLAMDA
		YILLIK	YILLIK		PAY %
2711	PETROL GAZLARI VE DİĞER GAZLI HİDROKARBONLAR	10.676.973.925	11.164.069.225	4,6	44,1
2710	PETROL YAĞLARI VE BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR	3.998.882.488	3.843.929.839	-3,9	15,2
1001	BUĞDAY VE MAHLUT	728.820.128	1.156.115.659	58,6	4,6
7601	İŞLENMEMİŞ ALUMİNYUM	831.894.461	1.095.789.474	31,7	4,3
7204	DÖKME DEMİRİN, DEMİRİN VEYA ÇELİĞİN DÖKÜNTÜ VE HURDALARI VEYA BUNLARIN ERİTİLMESİ İLE ELDE DİLMİŞ KÜ	769.299.295	1.044.904.360	35,8	4,1
2701	TAŞKÖMÜRÜ; TAŞKÖMÜRÜNDEN ELDE EDİLEN BRİKETLER, TOPAK VB. KATI YAKITLAR	1.247.203.482	1.002.550.803	-19,6	4,0
1512	AYÇİÇEĞİ, ASPİR, PAMUK TOHUMU YAĞLARI VE BUNLARIN FRAKSİYONLARI (KİMYASAL OLARAK DEĞİŞTİRİLMEMİŞ)	548.183.772	874.939.372	59,6	3,5
7207	DEMİR VEYA ALAŞIMSIZ ÇELİKTE YARI MAMULLER	948.246.936	618.406.854	-34,8	2,4
2709	HAM PETROL (PETROL YAĞLARI VE BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR)	1.166.087.104	486.387.681	-58,3	1,9
7208	DEMİR VEYA ALAŞIMSIZ ÇELİKTE YASSI HADDE ÜRÜNLERİ (GENİŞLİK >= 600 MM) (SICAK HADDELENMİŞ) (KAPLANM)	473.766.972	355.079.381	-25,1	1,4
İLK 10 ÜRÜN TOPLAMI		21.389.358.563	21.642.172.648	1,2	85,6
RUSYA FEDERASYONU'NDAN GENEL İTHALAT		25.064.213.832	25.293.391.962	0,9	100,0
İLK 10 ÜRÜNÜN TOPLAMDA PAYI %		85	86		

Kaynak: TC Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Şubat 2015

Türkiye'nin Rusya Federasyonu'ndan ithal ettiği diğer başlıca ürünler, %3,9 düşüş ve 3,8 milyar dolar ithalat değeri ile 2710 GTİP başlıklı petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar, %58,6 oranında artış ve 1,2 milyar dolar ithalat değeriyle 1001 GTİP başlıklı buğday ve mahlut ile %31,7 oranındaki artış ve 1,2 milyar dolar ithalat değeri ile 7601 GTİP başlıklı işlenmemiş aliminyum olarak sıralanmaktadır.

2014 yılında Rusya Federasyonu'ndan ithalatı en yüksek oranlı artan ürün grubu %59,6 artış oranı ile 1512 GTİP başlıklı ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları olmuştur. İthalatı %58,6 oranında

artan 1001 GTİP başlıklı buğday ve mahlut Rusya Federasyonu'ndan ithalatı yüksek oranlı artan bir diğer ürün grubudur.

Aynı dönemde Rusya Federasyonu'ndan ithalatı oransal olarak en fazla düşen ürün, 2709 GTİP başlıklı ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar) olmuştur. 2014 yılında bu ürünün ithalatı bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %58,3 azalarak 486,4 milyon dolar olmuştur.

Türkiye – Rusya Federasyonu Hazırgiyim ve Konfeksiyon Dış Ticareti

2013 yılında Türkiye'nin en fazla hazırgiyim ve konfeksiyon ihraç ettiği ülkeler arasında 11. sırada bulunan Rusya Federasyonu, 2014 yılında iki sıra gerileyerek 13. sırada yer almıştır. Bu ülke ile Türkiye arasındaki hazırgiyim ve konfeksiyon ticaretinin hacmi 2013 yılında 390,8 milyon dolar iken 2014 yılında 326,9 milyon dolara gerilemiştir.

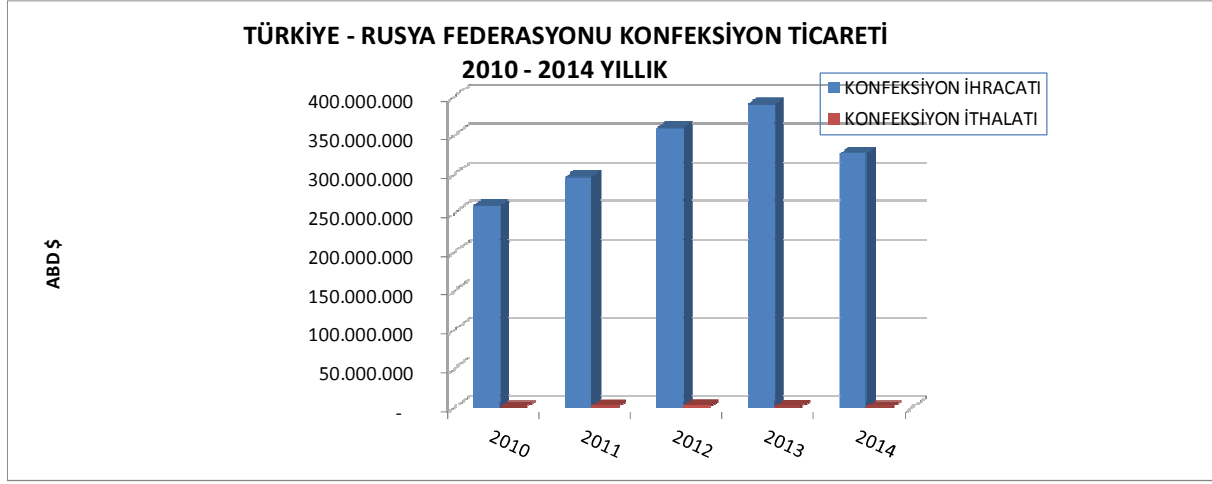
Bu rakamın 326,4 milyon dolarlık kısmı Rusya'ya ihracat, yaklaşık 459,8 bin dolarlık kısmı ise Rusya'dan ithalattan kaynaklanmaktadır. İki ülke arasındaki hazırgiyim ve konfeksiyon ticareti Türkiye lehine gelişme göstermektedir.

2010 ile 2014 yılları arasında Türkiye'nin Rusya Federasyonu'na hazırgiyim ve konfeksiyon ihracatı incelendiğinde, 2014 yılı hariç devamlı artış elde edildiği görülmektedir. 2010 yılında 259 milyon dolar olan ihracat sırasıyla %14,3, %21,3 ve %8,7'lik artışlar neticesinde 2013 yılında 390,2 milyon dolara yükselmiştir. Ancak 2014 yılında %16,4 oranında düşüş görülen hazırgiyim ve konfeksiyon ihracatı 326,4 milyon dolara gerilemiştir.

Diğer yandan, Türkiye'nin Rusya Federasyonu'ndan hazırgiyim ve konfeksiyon ithalatı, 2011 ve 2012 yıllarında sırasıyla %369,4 ve %23,5 oranlarında artıp, 2013 ve 2014 yıllarında ise %66,6 ve %17,1 oranlarında düşmüştür. Bu önce artışlar ve sonra düşümler neticesinde 2010 yılında 286,6 milyon dolar olan ithalat değeri 2014 yılı sonu itibarıyla 459,8 milyon dolar olarak tesbit edilmiştir.

TÜRKİYE - RUSYA FEDERASYONU KONFEKSİYON TİCARETİ				
Birim: \$				
YILLAR	KONFEKSİYON İHRACATI	YILLIK DEĞİŞİM	KONFEKSİYON İTHALATI	YILLIK DEĞİŞİM
2010	258.929.177		286.572	
2011	295.909.325	14,3	1.345.213	369,4
2012	358.831.053	21,3	1.661.814	23,5
2013	390.205.394	8,7	554.458	-66,6
2014	326.406.423	-16,4	459.805	-17,1

Kaynak: TC Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Şubat 2015

Rusya Federasyonu'na hazır giyim ve konfeksiyon ihracatına ürünler bazında bakıldığında, 2014 yılında en fazla ihraç edilen ürün grubunun 6302 GTİP başlığında yer alan yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet, mutfak bezleri olduğu görülmektedir. Bu ürün grubunda ihracat 2013 yılına kıyasla %31,9 oranında azalmış ve 39,4 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Ürün grubunun toplam hazır giyim ve konfeksiyon ihracatındaki payı %12,1'dir.

İkinci en fazla ihraç edilen hazır giyim ve konfeksiyon ürün grubu 6109 GTİP başlıklı örme t-shirt, fanila ve benzeri iç giyim eşyaları olmuştur. 2014 yılında bu ürün grubunda ihracat bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %2 oranında düşmüş ve 38,1 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Ürün grubunun toplam hazır giyim ve konfeksiyon ihracatındaki payı %11,7'dir.

TÜRKİYE'DEN RUSYA FEDERASYONU'NA KONFEKSİYON İHRACATI					
EN FAZLA İHRAÇ EDİLEN İLK 10 ÜRÜN					
Birim: ABD \$		2013	2014		TOPLAMDA
GTİP BAŞLIĞI	KAPSAM	YILLIK	YILLIK	DEĞİŞİM %	PAY %
6302	YATAK ÇARŞAFI, MASA ÖRTÜLERİ, TUVALET VE MUTFAK BEZLERİ	57.801.882	39.372.981	-31,9	12,1
6109	TİŞÖRTLER, FANİLALAR, ATLETLER, KAŞKORSELER VE DİĞER İÇ GİYİM EŞYASI (ÖRME)	38.846.434	38.050.113	-2,0	11,7
6203	ERKEKLER VE ERKEK ÇOCUK İÇİN TAKIM ELBİSE, TAKIM, CEKET, BLAZER, PANTOLON, TULUM VE ŞORT (YÜZME KİY)	55.128.660	37.650.688	-31,7	11,5
6204	KADINLAR VE KIZ ÇOCUK İÇİN TAKIM ELBİSE, TAKIM, CEKET, BLAZER, ELBİSE, ETEK, PANTOLON ETEK, VB.(YÜZM	43.521.806	30.882.833	-29,0	9,5
6110	KAZAK, SÜVETER, HIRKA, YELEK VB. EŞYA (ÖRME)	31.399.301	27.045.142	-13,9	8,3
6115	KÜLOTLU ÇORAPLAR, TAYTLAR, KISA VE UZUN KONÇLU ÇORAPLAR, SOKETLER (VARIS ÇORAPLARI DAHİL) VE PATİK ÇO	22.975.739	21.982.251	-4,3	6,7
6205	ERKEKLER VE ERKEK ÇOCUKLAR İÇİN GÖMLEKLER	12.134.159	16.709.900	37,7	5,1
6104	KADIN VE KIZ ÇOCUK İÇİN TAKIM ELBİSE, TAKIM, CEKET, BLAZER, ETEK, PANTOLON, TULUM VE ŞORT (ÖRME)(YÜZ	17.026.980	16.340.799	-4,0	5,0
6303	PERDELER VE İÇ STORLAR; PERDE VE YATAK FARBELALARI	18.908.376	14.291.213	-24,4	4,4
6108	KADIN VE KIZ ÇOCUK İÇİN KOMBİNEZON, JÜP VEYA JÜPON, SLİP VE KÜLOT, GECELİK, PİJAMA, LİZÖZ, BORNOZ VB	13.522.114	11.669.207	-13,7	3,6
	İLK 10 ÜRÜN TOPLAMI	311.265.451	253.995.127	-18,4	77,8
	RUSYA FEDERASYONU'NA KONFEKSİYON İHRACATI	390.205.394	326.406.423	-16,4	100,0
	İLK 10 ÜRÜNÜN TOPLAMDA PAYI %	80	78		

Kaynak: TC Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Şubat 2015

6203 GTİP başlıklı erkekler ve erkek çocuklar için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şortlar üçüncü büyük ihrac kalemi olup, ihracat 2014 yılında %31,7 düşüşle 37,7 milyon dolar olarak kaydedilmiştir. Bu ürün grubu aynı zamanda anılan dönemde ihracatımızın oransal olarak en yüksek oranda azaldığı ürün grubu olmuştur. Diğer bir önemli ürün grubu ihracatın %29 oranında azalarak 30,9 milyon dolara gerilediği 6204 GTİP başlıklı kadınlar ve kız çocuklar için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek vb. olmuştur.

2014 yılında Rusya Federasyonu'na en fazla ihrac edilen ilk on hazır giyim ve konfeksiyon ürün grubu içerisinde dokuz ürün grubunda ihracat %2 ile %31,9 arasında değişen oranlarda düşmüş, yalnızca bir ürün grubunda ise ihracat artışı kaydedilmiştir.

Rusya Federasyonu'na ihracatı artan hazır giyim ve konfeksiyon mamülü 6205 GTİP başlıklı erkek ve erkek çocuklar için gömlekler olmuştur. Bu ürünlerin ihracatı anılan dönemde %37,7 oranında artarak 12,1 milyon dolar seviyesinden 16,7 milyon dolara yükselmiştir.

Diğer yandan, Rusya Federasyonu'ndan hazır giyim ve konfeksiyon ithalatı mercek altına alındığında, en çok ithal edilen ilk on üründen üç tanesinin 2013 döneminde hiç ithal edemediği görülmektedir.

6303 GTİP başlıklı perdeler ve iç stoplar, perde ve yatak farbelaları 2014 yılında Rusya Federasyonu'ndan en fazla ithal edilen hazır giyim ve konfeksiyon ürün grubu olmuştur. söz konusu ürünlerin ithalatı %48,4 oranında artarak 132,3 bin dolar olmuştur. 6204 GTİP başlıklı kadınlar ve kız çocukları için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek ve benzerleri 2014 yılında %104 artış ve 90,3 bin dolarlık ihracat değeriyle en çok ithal edilen ikinci ürün grubu olarak sıralanmaktadır. Söz konusu iki ürünün ithalat değeri, Rusya Federasyonu'ndan yapılan toplam hazır giyim ve konfeksiyon ithalatının yarısını oluşturmaktadır.

TÜRKİYE'NİN RUSYA FEDERASYONU'NDAN KONFEKSİYON İTHALATI					
EN FAZLA İTHAL EDİLEN İLK 10 ÜRÜN					
Birim: ABD \$		2013	2014		TOPLAMDA
GTİP BAŞLIĞI	KAPSAM	YILLIK	YILLIK	DEĞİŞİM %	PAY %
6303	PERDELER VE İÇ STORLAR; PERDE VE YATAK FARBELALARI	89.134	132.273	48,4	28,8
6204	KADINLAR VE KIZ ÇOCUK İÇİN TAKIM ELBİSE, TAKIM, CEKET, BLAZER, ELBİSE, ETEK, PANTOLON ETEK, VB.(YÜZM)	44.285	90.339	104,0	19,6
6302	YATAK ÇARŞAFI, MASA ÖRTÜLERİ, TUALET VE MUTFAK BEZLERİ	21.091	53.052	151,5	11,5
6304	DİĞER MEFRUŞAT EŞYASI (94.04 POZİSYONUNDAKİLER HARIÇ)		43.239	-	9,4
6206	KADINLAR VE KIZ ÇOCUKLAR İÇİN BLUZLAR, GÖMLEKLER VE GÖMLEK-BLUZLAR	9.130	21.198	132,2	4,6
6301	BATTANİYELER, DİZ BATTANİYELERİ		20.066	-	4,4
6110	KAZAK, SÜVETER, HIRKA, YELEK VB. EŞYA (ÖRME)	14.848	19.184	29,2	4,2
6205	ERKEKLER VE ERKEK ÇOCUKLAR İÇİN GÖMLEKLER	23.058	15.780	-31,6	3,4
6104	KADIN VE KIZ ÇOCUK İÇİN TAKIM ELBİSE, TAKIM, CEKET, BLAZER, ETEK, PANTOLON, TULUM VE ŞORT (ÖRME)(YÜZ)	1.068	15.520	1.353,2	3,4
6310	KULLANILMIŞ VEYA YENİ PAÇAVRALAR, SİCİM, İP VE HALAT DÖKÜNTÜLERİ VE SİCİM, İP VE HALATTAN KULLANILMI		14.581	-	3,2
İLK 10 ÜRÜN TOPLAMI		202.614	425.232	109,9	92,5
RUSYA FEDERASYONU'NDAN KONFEKSİYON İTHALATI		554.458	459.805	-17,1	100,0
İLK 10 ÜRÜNÜN TOPLAMDA PAYI %		37	92		

Kaynak: TC Ekonomi Bakanlığı/Bilgi Sistemi / Şubat 2015

Türkiye'nin Konfeksiyon Ticaretinde Rusya Federasyonu'nun Yeri

Türkiye, 2013 yılı itibariyle açıklanan Dünya Ticaret Örgütü istatistiklerine göre, 489,7 milyar dolar değerinde dünya hazır giyim ve konfeksiyon ticaretinde ise 17,4 milyar dolar ihracat değeri ve % 3,5 pay ile 7. büyük tedarikçi durumundadır.

Uluslararası tekstil ve konfeksiyon ticaretinde önemli bir konumu bulunan Türkiye'nin konfeksiyon ihracatında, Rusya Federasyonu önde gelen ülkelerdendir.

2014 yılına ilişkin dış ticaret verileri çerçevesinde Rusya Federasyonu Türkiye'nin hazır giyim ve konfeksiyon ihracatında 201 ülke ve serbest bölge içerisinde 13üncü sıradadır.

Türkiye'nin 2014 yılında gerçekleştirdiği 18,5 milyar dolarlık hazır giyim ve konfeksiyon ihracatı içerisinde Rusya Federasyonu'nun payı 326,4 milyon dolar ile %1,8 olarak hesaplanmaktadır.

Türkiye'nin hazır giyim ve konfeksiyon ihracatında Rusya Federasyonu'nun konumunu gösteren tablo aşağıda verilmektedir.

TÜRKİYE'NİN EN FAZLA HAZIRGIYIM VE KONFEKSİYON İHRAÇ ETTİĞİ ÜLKELER				
Birim: ABD \$				
ÜLKELER	2013 YILLIK	2014 YILLIK	DEĞİŞİM %	TOPLAMDA PAY %
ALMANYA	3.672.551.501	3.874.401.358	5,5	20,9
İNGİLTERE	2.150.012.379	2.467.226.333	14,8	13,3
İSPANYA	1.497.075.359	1.633.741.723	9,1	8,8
FRANSA	1.111.324.729	1.114.246.827	0,3	6,0
HOLLANDA	901.939.734	948.190.720	5,1	5,1
İTALYA	702.627.235	690.407.454	-1,7	3,7
IRAK	574.136.416	668.780.127	16,5	3,6
DANİMARKA	494.463.740	502.343.767	1,6	2,7
ROMANYA	259.842.276	476.188.947	83,3	2,6
A.B.D.	443.272.087	462.562.298	4,4	2,5
POLONYA	320.828.497	434.940.029	35,6	2,4
BELÇİKA	406.527.824	399.980.836	-1,6	2,2
RUSYA FEDERASYONU	390.205.394	326.406.423	-16,4	1,8
UKRAYNA	323.713.667	303.331.759	-6,3	1,6
İSVEÇ	290.831.842	291.573.949	0,3	1,6
İLK 15 ÜLKE TOPLAMI	13.539.352.680	14.594.322.550	7,8	78,9
TÜRKİYE'NİN TOPLAM HAZIRGIYIM VE KONFEKSİYON İHRACATI	17.150.270.228	18.499.643.985	7,9	100,0
İLK 15 ÜLKENİN TOPLAMDA PAYI %	79	79		

Kaynak: TC Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Şubat 2015

Türkiye – Rusya Federasyonu Tekstil Dış Ticareti

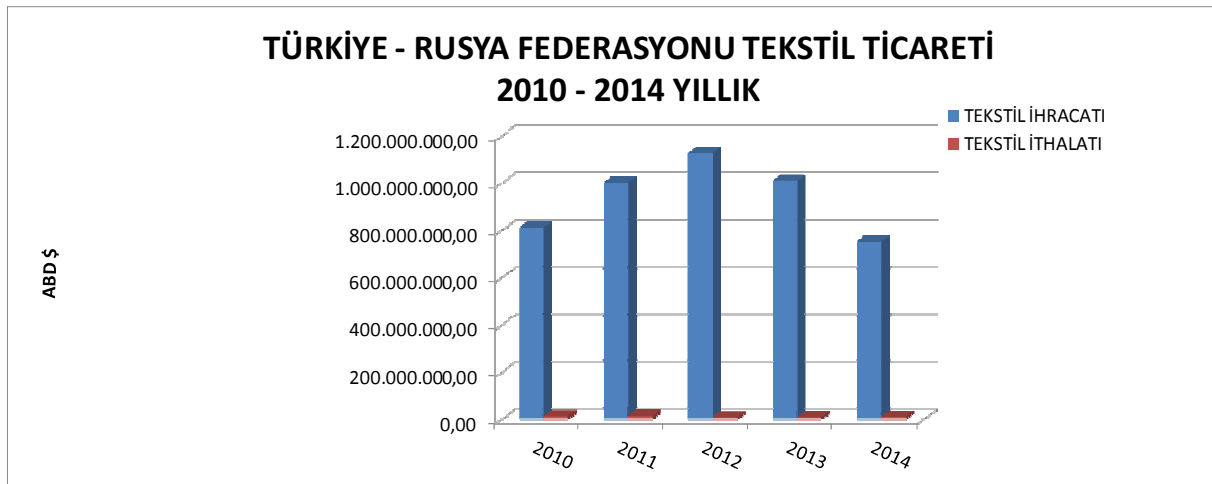
2013 yılından farklı olarak 2014 yılında Rusya Federasyonu, Türkiye'nin en fazla tekstil ürünleri (elyaf, iplik ve kumaş) ihraç ettiği birinci değil ikinci ülke olmuştur. Rusya Federasyonu ile Türkiye arasındaki tekstil ticareti Türkiye lehine gelişim göstermektedir.

2010 yılından 2014 yılı sonuna kadarki dönemde Rusya Federasyonu ile Türkiye arasındaki tekstil ticaretine ilişkin veriler, aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

TÜRKİYE - RUSYA FEDERASYONU TEKSTİL TİCARETİ				
Birim: \$				
YILLAR	TEKSTİL İHRACATI	YILLIK DEĞİŞİM	TEKSTİL İTHALATI	YILLIK DEĞİŞİM
2010	813.432.455		14.777.919	
2011	1.004.028.913	23,4	16.192.982	9,6
2012	1.127.737.094	12,3	9.892.306	-38,9
2013	1.010.463.039	-10,4	10.244.533	3,6
2014	754.348.774	-25,3	12.150.444	18,6

Kaynak: TC Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Şubat 2015

2010 yılında 813,4 milyon dolar olan Rusya Federasyonu'na tekstil ihracatı, 2014 yılına kadar olan son beş yıllık süreçte önce artış gösterirken son yıllarda azalarak 754,3 milyon dolara gerilemiştir. 2011 yılında %23,4 ve 2012 yılında %12,3 artış kaydedilirken 2013 yılında %10,4 düşüş görülmüştür, 2014 yılı sonunda ise düşüş oranı daha da büyüyerek %25,3'e ulaşmıştır.

2010 - 2014 yılları arasında Rusya Federasyonu'ndan tekstil ithalatı ise, 2012 yılı hariç devamlı artmıştır. Bununla beraber, 2012 yılında görülen %38,9'luk yüksek düşüş nedeniyle 2010 yılında 14,8 milyon dolar olan ithalat, 2014 yılı sonunda 12,2 milyon dolara gerilemiştir.

V. FAYDALI İRTİBAT BİLGİLERİ

T.C. Moskova Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

Tel. : 495-246 29 89

Faks: 495-246 49 89

E-posta: moskova@ekonomi.gov.tr

Rusya Federasyonu Ankara Büyükelçiliği Ticaret Temsilciliği

Tel.: 312- 425 49 90

Faks: 312- 418 39 91

E-posta: rustrade@netone.com.tr

Rusya Federasyonu Türkiye Ticaret Temsilciliği İstanbul Şubesi

Tel.: 212- 244 35 87

Faks: 212- 249 35 53

E-posta: rus-ticaret@yandex.ru

VI. YARARLANILAN KAYNAKLAR

- International Trade Center, İstatistik Veri Sayfası.
<http://www.intracen.org/>
- Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi.
- Rusya Giyim Pazarının Analizi, Step by Step Danışmanlık Kuruluşu, Rusya.
- Rusya Hazır Giyim Sektörü Pazar Araştırması, AC Nielsen.
- "Russian Clothing Markets Continue to Lure Consumers", *Textiles Eastern Europe*.

*İTKİB Genel Sekreterliği
Hazırgiyim ve Konfeksiyon Şubesi
Şubat 2015*

* İTKİB Genel Sekreterliği kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.